

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Karolína Růžičková

Právní úprava regresních nároků v soukromoprávním pojištění

Diplomová práce

Olomouc 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Právní úprava regresních nároků v soukromoprávním pojištění" vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 10. ledna 2011

Karolína Růžičková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své diplomové práce JUDr. Filipu Melzerovi, Ph.D., LL.M. za cenné připomínky, ochotnou pomoc a metodickém vedení práce, bez které by bylo zpracování této diplomové práce o mnoho obtížnější. Dále bych ráda poděkovala advokátu JUDr. Petru Kazdovi a právnímu oddělení Centrály UNIQA pojišťovny, a.s., kteří mě s problematikou regresních nároků v soukromoprávním pojištění seznámili v právní praxi.

Já, níže podepsaná Karolína Růžičková, autorka diplomové práce na téma „Právní úprava regresu v českém právním řádu se zaměřením na pojistné právo“, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) z. č. 121/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, správci:

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8
Olomouc 771 47, Česká republika

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v informačním systému, a to včetně zařazení do katalogů, a dále ke zpřístupnění jména a příjmení v katalozích v informačních systémech Univerzity Palackého, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizace zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka Univerzity Palackého, kterou je Informační centrum Univerzity Palackého.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje osobní údaje shora uvedené jsou pravdivé

V Olomouci dne 10. ledna 2011

Karolína Růžičková

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Regresní nároky pojistitele podle zákona o pojistné smlouvě.....	7
2.1 Pojem a účel pojištění.....	7
2.2 Historický exkurz.....	8
2.3 Subjekty pojistného právního vztahu.....	9
2.4 Pojistný a odpovědnostní vztah.....	10
2.5 Pojištění odpovědnosti za škodu.....	11
2.6 Základ regresního nároku pojistitele.....	12
2.7 Regresní právo pojistitele dle ust. § 46 zákona o pojistné smlouvě.....	13
2.7.1. Rozhodování pojistitele o uplatnění regresního nároku a jeho výši.....	13
2.8 Smluvně dohodnutá postěžní práva.....	14
2.9 Přechod práva na náhradu škody.....	15
3. Regresní nároky podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla...	19
3.1 Vývoj právní úpravy pojištění odpovědnosti.....	19
3.2 Pojmy pojištění odpovědnosti.....	23
3.3 Regresní nároky pojistitele z „povinného ručení“ de lege lata.....	25
3.3.1 Povinnosti účastníků dopravní nehody.....	26
3.3.2 Postup pojistitele od vyplacení pojistného plnění k uplatnění regresního nároku.....	27
3.3.3 Obsah postěžního nároku.....	29
3.3.4 Důvody regresního nároku pojistitele vůči pojištěnému.....	30
3.3.5 Regresní nárok vůči pojistníkovi.....	40
3.3.6 Regresní nárok vůči provozovateli vozidla.....	40
3.4 Vozidla s výjimkou z pojištění odpovědnosti.....	42
3.5 Regresní nárok České kanceláře pojistitelů.....	42
Závěr.....	47
Seznam použitých zkratk.....	50
Seznam použitých zdrojů.....	51

1. Úvod

Regresní nároky jsou ekonomicko-právní nástroje, jejichž účelem je obnovení porušené rovnováhy ekonomických pozic osob, z nichž *jedna* zpravidla na základě existujícího právního vztahu poskytla *plnění věřiteli*, které z hlediska ekonomické podstaty závazků či existujících právních vazeb mezi všemi zúčastněnými osobami *měla* poskytnout osoba *druhá*. Pro regresní nárok právní teorie užívá i označení nárok postižní.

Regresní nároky se vyskytují napříč několika právními odvětvími jak práva soukromého, tak i práva veřejného, např. směnečný a šekový postih podle zákona č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, postih podle zákoníku práce z pojištění odpovědnosti zaměstnavatele pro případ pracovního úrazu nebo nemoci z povolání u zaměstnanců, nebo dosud neúčinného zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců (účinnost zákona byla několikrát odložena, předpokládané nabytí účinnosti je 1. 1. 2013), zákona o veřejném zdravotním pojištění, zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem nebo nezákonným rozhodnutím a dalších.

Ve své práci se zaměřím na regresní nároky vyplývající pojistiteli za zákona o pojistné smlouvě a zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Budou rozebrány vztahy mezi pojistiteli a pojištěnými, postupy pojistitelů a jednotlivé důvody regresních nároků, které se vlivem v členství České republiky v Evropské Unii průběžně mění tak, aby poskytly co nejvyšší ochranu poškozeným. Tato práce bude odrážet moje zkušenosti z právní praxe v právním oddělení pojišťovny a měla by přispět k prohloubení znalostí každého provozovatele nebo vlastníka motorových vozidel.

Problematika pojištění odpovědnosti je častým tématem prací, většina z nich je však zaměřena na ochranu poškozeného a jeho práva. Tato diplomová práce se ve své části zaměří na vztah pojistitele a pojištěnce, který vznikne po tom, co pojistitel musel za pojištěného plnit. Dle principu pojištění se pojišťujeme proto, abychom v případě vzniku škody nemuseli nést celou náhradu škody sami. Platíme pojistiteli pravidelně pojistné a pojistitel pak v případě pojistné události plní „za nás“. Není jisté kdy a zda vůbec pojistná událost nastane, můžeme roky a roky platit pojistiteli pojistné, aniž by za nás cokoliv plnil, a přesto zákon v některých případech dává pojistiteli možnost, požadovat po nás náhradu pojistného plnění. Je to v případech, kdy je žádoucí a nutné pro vztahy ve společnosti a jejich zachování, aby škůdce, i když pojištěn, nesl v plném rozsahu následky svého jednání.

Práce si klade za cíl přispět k bližšímu poznání dílčích aspektů samotného základu normativní konstrukce práva regresního nároků v soukromoprávním pojištění. Regresní

nároky pojistitele nepatří a ani v minulosti nepatřily mezi instituty, které by stály v popředí zájmu právní vědy. V druhé obsáhlejší části práce, která má být přínosem do právní teorie, jsou podrobně rozpracovány regresní nároky pojistitele z pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Jedná se o nároky pojistitele vůči pojištěnému nebo provozovateli vozidla, které vznikají ze zákonem vymezených důvodů, právě důvody regresních nároků jsou podrobně rozpracovány a doplněny aktuální judikaturou, která v komentářích schází.

2. Regresní nároky pojistitele podle zákona o pojistné smlouvě

2.1 Pojem a účel pojištění

Pojištění provozované soukromými pojišťovnami je definováno jako efektivní způsob tvorby a rozdělování finančních rezerv k úhradě potřeb, jež vznikají z nahodilých událostí.¹ Účelem je zajistit reparační funkci odpovědnosti za škodu pro případy nemožnosti škůdce nahradit škodu. Ekonomickým účelem soukromoprávního pojištění je rozdělit riziko vznikající z nepříznivých nahodilých událostí mezi široký okruh účastníků pojištění a pojistitele. Realizace tohoto účelu je dosahováno prostřednictvím právních vztahů mezi pojišťovnami a pojištěnými.

Právní vztahy z pojištění jsou upraveny obecně závaznými právními předpisy (zákon o pojistné smlouvě, občanský zákoník atd.), pojistnou smlouvou a všeobecnými pojistnými podmínkami.² Pojistná smlouva stanoví práva a povinnosti, které vznikají účastníkům pojištění. Právní skutečnosti v pojištění jsou skutečnosti nahodilé, náhodné, tím se pojistný právní vztah odlišuje od ostatních závazkových právních vztahů. Předmětem pojistného vztahu jsou hlavně věci nebo i jiná práva, které mají takovou povahu, že se mohou stát předmětem občanskoprávních vztahů.³

Pojistná smlouva je dvoustranný právní úkon mezi pojistníkem a pojistitelem o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události⁴ poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Rozsah plnění je určen pojistnou částkou, což je peněžní suma sjednaná v pojistné smlouvě nebo stanovená pojistnými podmínkami jako pojistné plnění v případě, že nastane pojistná událost. V pojištění majetku a odpovědnosti za škody má pojistná částka určitý vztah k hodnotě majetku a mezi škodou a odškodněním ze strany pojistitele existuje určitá proporce.⁵

---

¹ VELEBOVÁ, E. *Smluvní a zákonné pojištění*. 1. vydání. Praha: Linde, 1993. s. 14.

² Všeobecné pojistné podmínky jsou vydávány pojistitelem a jsou součástí pojistné smlouvy, v obecné rovině vymezují práva a povinnosti pojistného právního vztahu, podmínky jeho vzniku, zániku a změny, vymezují pojistnou událost a výluky z pojištění. K pojistné smlouvě musí být připojeny nebo s nimi musí být pojištěný před uzavřením pojistné smlouvy seznámen.

³ § 118 OZ

⁴ § 3 písm. d) ZoPS „*Nahodilá událost je skutečnost, která je možná a u které není jisté, zda v době trvání soukromého pojištění vůbec nastane, nebo není známa doba jejího vzniku.*“

⁵ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. s. 725.

2.2 Historický exkurz

Právní úprava pojistné (pojišťovací) smlouvy byla poprvé uvedena v rakouském občanském zákoníku ABGB z roku 1811. Občanský zákoník z roku 1811 upravoval pojistnou smlouvu v omezeném rozsahu.⁶ Právní úprava byla velice kusá a nezakotvovala regresní právo pojistitele. Pro právní vztah z pojištění byla rozhodující pojistná smlouva, která pojistiteli umožňovala dohodnout si s pojištěným podmínky jednostranně výhodné pro pojistitele, a tak zachovat jeho ekonomickou převahu.

Pojišťovací regulativ z roku 1896 zavedl intervenci státu ve formě dozoru. Pojišťovny musely předkládat ke schválení státnímu dozoru své pojistné podmínky a tarify pojistného. Říšský zákon č. 501/1917 ř.z., o pojistné smlouvě vytyčil hlavní zásady pojistného práva, kterými se pojistné podmínky musely řídit. Tento zákon byl převzat do prvorepublikové právní úpravy a nahrazen až zákonem č. 145/1934 Sb., o pojistné smlouvě.

Po znárodnění československých pojišťoven a jejich sloučení v roce 1948 do jediného monopolu Československé pojišťovny došlo k celkovému přepracování právní úpravy pojištění. Samostatně byla pojistná smlouva upravena zákonem č. 189/1950 Sb., o pojistné smlouvě. Tento zákon byl zrušen novou rekodifikací občanského zákoníku z roku 1964 a pojistná smlouva byla upravena jako zvláštní smluvní typ v § 345 - § 385 (později § 788 - § 828) zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.⁷

Žádná z předchozích právních úprav neobsahovala ustanovení o regresním nároku pojistitele, tu zavedl až zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. Do té doby měl pojistitel při každém „prohřešku“ pojištěného porušením smluvních povinností oprávnění pojistné plnění snížit nebo mu povinnost poskytnout pojistné plnění vůbec nevznikla. Na rozdíl od práva regresu ustanovení o přechodu nároku na náhradu škody z pojištěného na pojistitele obsahoval již zákon č. 189/1950 Sb., o pojistné smlouvě.

Základním předpisem pro hmotněprávní úpravu pojistné smlouvy byl od 1. 1. 1992 do 31. 12. 2004 občanský zákoník, ten zrušil státní pojišťovací monopol a mohlo vznikat nové pojišťovnictví na konkurenčním trhu. Od 1. 1. 2005, kdy nabyl účinnosti zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, byla založena dualita právní úpravy pojistné smlouvy. Pojistné smlouvy uzavřené od 1. 1. 2005 se již řídí právní úpravou zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a i nadále platí subsidiární užití občanského zákoníku na právní otázky, které zákon

---

⁶ ABGB je řadil mezi smlouvy odvážné, plnění jedné strany bylo závislé na budoucí nejisté události. ABGB byl dlouho připravován, pojistné právo (§ 1288-1292 ABGB) v době jeho příprav ještě nebylo příliš rozšířené (rozvinuté), brzo po přijetí zákoníku se rychleji rozvinulo a proto byla úprava obsažená v ABGB nedostačující.

⁷ vyhl. č. 197/1964 Sb., o pojistných podmínkách pro pojištění odpovědnosti za škody, vyhl. č. 123/1974 Sb., o pojistných podmínkách pro pojištění odpovědnosti za škody

o pojistné smlouvě neřeší. Pojistné smlouvy uzavřené do 31. 12. 2004 se řídí právní úpravou § 788 - § 828 občanského zákoníku, účinnost smluv ani délka trvání nemají na druh právní úpravy vliv.

Podle občanského zákoníku se až do jejich zakončení řídí i všechny lhůty bez ohledu na to, zda začaly běžet přede dnem účinnosti zákona o pojistné smlouvě nebo po něm. To potvrzuje i usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 51/95 – „Tato úprava je v souladu s požadavkem na zachování kontinuity práva a právní jistoty všech účastníků pojistně-právních vztahů. Jiný přístup by mohl znamenat retroaktivitu zákona, což je z hlediska ústavního pořádku nepřijatelné.“ Postižní práva, ať již originárně vzniklá, či ta, která na pojistitele přecházejí na základě zákona, se řídí právem, které se použije pro pojistnou smlouvu, z níž postižní práva pocházejí. Novací byla většina dříve uzavřených smluv převedena z právní úpravy OZ do právní úpravy ZoPS.

2.3 Subjekty pojistného právního vztahu

Pojistitel⁸ = právnická osoba, která provozuje na základě zákonného oprávnění dle zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, pojišťovací činnost⁹

Pojištěný¹⁰ = osoba, v jejíž prospěch je pojištění sjednáno, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje, v případě pojistné události mu vzniká právo na pojistné plnění.

Zároveň má povinnosti, které se vztahují jen k jeho osobě, tyto povinnosti vyplývají z pojistné smlouvy, všeobecných pojistných podmínek a právních předpisů. Jejich účelem je, aby pojištěný v případě pojistné události úmyslně nebo nedbalostně nezvětšoval její následky. Při porušení těchto povinností zákon připouští užití přiměřených sankcí určených zákonem.

Pojistník = subjekt, na základě jehož projevu vůle vznikl pojistný právní vztah a jehož jednostranný projev vůle může vyvolat i jeho zánik. Je povinen platit pojistné ve stanovené výši a splatnosti.

Subjekty pojistného právního vztahu mají různá práva a povinnosti.

---

⁸ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. s. 725. „Pojistitel je osoba, která je povinna poskytnout pojistné plnění pojištěnému v případě, že nastane pojistná událost. Pojistitelem je podle zákona č. 363/1999 Sb. pojišťovna nebo zajišťovna.“

⁹ Pojišťovací činnost = sjednávání a uzavírání pojistných smluv, vybírání a správa pojistného, poskytování plnění v případě pojistné události a zprostředkování pojištění

¹⁰ § 3 písm. g) a písm. h) ZoPS

2.4 Pojistný a odpovědnostní vztah

Pojistný právní vztah vzniká jako služba na základě pojistné smlouvy mezi pojistitelem a pojištěným. Odpovědnostní vztah vzniká mezi škůdcem a poškozeným v případě odpovědnost za škodu, jako důsledek porušení právní povinnosti. Regresní nárok je nárokem originárním, samostatným, který z pojistného vztahu vychází.

Pokud pojištěný způsobí škodu, vzniká mu povinnost k její náhradě vůči poškozenému. Aby pojištěný nemusel nésti celou tíži náhrady škody sám, uzavírá s pojistitelem pojistnou smlouvu. Pokud nastane škodní událost uvedená v této smlouvě, vzniká pojistiteli povinnost poskytnout pojištěnému pojistné plnění. Pojistné plnění poskytuje přímo pojištěnému.¹¹ Poškozený nemá podle zákona o pojistné smlouvě přímý nárok na výplatu pojistného plnění proti pojistiteli. Přímý nárok uplatňovat svou škodu na pojistiteli vzniká poškozenému pouze v případech, kdy to stanoví zákon, např. u škody způsobené provozem motorových vozidel.¹² Pokud tedy pojistitel nahradí škodu, splní tím pouze svůj závazek vůči pojištěnému z pojistné smlouvy, nejde o náhradu škody.¹³ Žaloba poškozeného směřující proti pojistiteli by byla soudem zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace pojistitele. V řízení o náhradu škody proti pojištěnému škůdci vystupuje pojistitel z důvodu ochrany svých zájmů jako vedlejší účastník řízení.

V odpovědnostním vztahu má pojištěný škůdce vůči poškozenému náhradovou povinnost buď v penězích, nebo naturální restituci (uvedení v předešlý stav) a rozsah náhrady škody se řídí právní úpravou občanského zákoníku, poškozený má tak nárok na všechny zde stanovené náhrady. V pojistném vztahu poskytuje pojistitel pouze plnění v penězích, rozsah pojistného plnění se řídí pojistnou smlouvou¹⁴ a všeobecnými pojistnými podmínkami, obvykle je limitován pojistnou částkou.¹⁵ Opomene-li pojistitel určit horní hranici pojistného plnění, pak je povinen plnit v rozsahu a do výše takto vzniklé škody, za níž pojištěný odpovídá.¹⁶

---

¹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7. června 2000, sp. zn. 25 Cdo 1094/98 „Z pojištění zásadně vznikají právní vztahy jen mezi pojistitelem a pojištěným; způsobením škody v první řadě vzniká vztah mezi poškozeným a tím, kdo za způsobenou škodu odpovídá, a to bez ohledu na to, zda je odpovědný subjekt pojištěn. Ani v případě, že nastala pojistná událost, nestává se poškozený účastníkem právního vztahu z pojištění a nemá přímé právo na plnění vůči pojistiteli. Odlišná situace může být založena toliko zvláštním předpisem. Je třeba důsledně rozlišovat mezi právem poškozeného na náhradu vzniklé škody vůči škůdci a specifickým právem poškozeného na výplatu plnění za pojištěného škůdce.“

¹² § 43 odst. 3 ZoPS

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 25 Cdo 113/2006

¹⁴ Pojistné plnění může být omezeno např. dohodnutou procentní spoluúčastí pojištěného nebo výší minimální škody.

¹⁵ ZÁRYBNICKÁ, J., SCHELLE, D. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. 1. vydání, Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. s. 101.

¹⁶ § 44 odst. 2 ZoPS

2.5 Pojištění odpovědnosti za škodu

Pojištění odpovědnosti za škodu může mít formu zákonného pojištění, povinného smluvního pojištění nebo dobrovolného smluvního pojištění. Povinné smluvní pojištění spočívá v povinnosti uzavřít pojistnou smlouvu, která je založena speciálním právním předpisem (§ 5 ZoPS, ZoPO).¹⁷ Užívá se k ochraně subjektů před důsledky určitých rizikových situací nebo činností, je volnější než zákonné pojištění, protože je zde ponechána pojištěnému možnost zvolit si libovolného pojistitele se zákonným oprávněním k pojišťovací činnosti. Tato forma pojištění se užívá pro pojištění výkonu různých povolání, zájmové a sportovní činnosti, kde je riziko vzniku škody vyšší, nebo je zde riziko vzniku škod vysokého rozsahu a zákonodárce zde předpokládá, že pojištěný by bez pojištění nebyl sám schopen škodu plně a bez problémů nahradit.¹⁸

Pojistná smlouva povinného smluvního pojištění může vedle zákonných náležitostí obsahovat různé modifikace a motivaci pro pojištěného např. systém bonus¹⁹ a malus.²⁰ Od ustanovení ZoPS upravujících obsah pojistné smlouvy a pojištění se lze v pojistné smlouvě odchýlit, jen pokud to tento zákon nebo jiný právní předpis dovolují, ale nesmí být snížen rozsah povinného smluvního pojištění. V pojistné smlouvě nebo všeobecných pojistných podmínkách může být za zachování rozsahu pojištění sjednána i sankce stíhající pojistníka nebo pojištěného nad rámec zákona o pojistné smlouvě i zvláštních právních předpisů. Právní úprava povinného smluvního pojištění neumožňuje pojistiteli odmítnout poskytnutí pojistného plnění ve smyslu ust. § 24 ZoPS; pojištěný je však povinen takto vyplacené pojištěné plnění pojistiteli následně uhradit, dále zákon nedovoluje povinné pojištění přerušit, existují-li zákonem stanovené důvody pro jeho trvání, tím zákonodárce chrání nároky poškozených na náhradu škody.²¹

Dobrovolné smluvní pojištění je právní vztah založený na základě pojistné smlouvy, je to nejobvyklejší způsob existence pojistného vztahu, plně se zde uplatňuje zásada smluvní volnosti a rovného postavení účastníků. V souladu se zásadou smluvní volnosti si subjekty mohou samy sjednat předmět pojištění a jejich vzájemná práva a povinnosti.

---

¹⁷ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. s. 766.

¹⁸ § 61 zákona č. 47/1956 Sb., o civilním letectví, § 32 zákona č. 23/1962 Sb., o myslivosti, § 23 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, § 9 a §28 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích, § 15 a §16 zákona č. 160/1992 – nestátní zdravotnická zařízení, § 16 zákona č. 360/1992 – architekti, inženýři, § 19 zákona č. 237/1991 – patentový zástupce, zákona č. 381/1991 – veterinární lékař, zákon č. 254/2000 – auditoři, atd.

¹⁹ Sleva na pojistném v případě bezškodního průběhu pojištění.

²⁰ Přírážka k pojistnému za nepříznivý průběh pojištění.

²¹ ZÁRYBNICKÁ, J., SCHELLE, D. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. 1. vydání, Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. s. 99.
§ 18 odst. 5 ZoPS

Subjekty smluvního pojištění jsou vždy pojistitel a pojištěný – bylo-li pojištění sjednáno ve prospěch toho, kdo pojistnou smlouvu uzavřel. Pokud bylo pojištění sjednáno ve prospěch třetí osoby, jsou účastníky právního vztahu pojistného pojistitel, pojistník a pojištěný. U životních pojištění v případě, že pojistnou událostí je smrt pojištěného, je dalším subjektem pojistného právního vztahu oprávněný (osoba, které z pojistné události vzniklo právo na plnění).

2.6 Základ regresního nároku pojistitele

Pro porušení povinností pojištěného z pojistného právního vztahu stanoví zákon o pojistné smlouvě sankce ve formě snížení pojistného plnění,²² výpovědi pojištění,²³ možnosti pojistitele odmítnout pojistné plnění,²⁴ právo odstoupit od pojistné smlouvy,²⁵ právo pojistitele na vrácení pojistného plnění²⁶ a originární postihní právo pojistitele dle § 46 ZoPS. Tyto sankce se běžně užívají pro dobrovolné smluvní pojištění, u povinného smluvního pojištění je sankce ve formě odmítnutí pojistného plnění pojistitelem zakázána.²⁷ Pokud by pojistitel mohl odmítnout poskytnutí pojistného plnění poškozeným, vznikl by rozpor s účelem právních předpisů stanovujících povinnost smluvního pojištění a ochrana zájmů poškozených by byla narušena. Jako sankci za porušení povinností z povinného smluvního pojištění je vhodnější smluvně dohodnout originární postih pojistitele vůči pojištěnému nebo pojistníkovi.

Postihem se rozumí vznik nových práv pojistitele proti oprávněnému, pojištěnému nebo pojistníkovi, tyto práva zakládá § 46 ZoPS ve spojení s § 5 odst. 3 ZoPS. Postihní právo pojistitele je založeno pouze u škodových pojištění, kde je v zájmu spravedlnosti, aby skutečný škůdce nesl konečné útraty náhrady škody.²⁸ Postihem se dále rozumí i přechod práv z oprávněného, pojištěného nebo z osoby, která vynaložila zachraňovací náklady²⁹ na pojistitele dle ust. § 33 ZoPS.

---

²² § 16, § 17, § 61 ZoPS

²³ § 17 ZoPS

²⁴ § 24, § 61 ZoPS

²⁵ § 23 ZoPS

²⁶ § 33 odst. 6 ZoPS

²⁷ Odmítnutí pojistného plnění pojistitelem z povinného smluvního pojištění je právní úkon neplatný pro rozpor se zvláštním právním předpisem.

²⁸ Stávající právní úprava zásadním způsobem nezměnila předchozí úpravu škodového pojištění v ust. § 822 – 828 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, právní stav do 31. 12. 2004, provedenou občanským zákoníkem, pouze ji zpřesnila.

²⁹ Zachraňovací náklady jsou účelně vynaložené náklady na odvrácení vzniku bezprostředně hrozící pojistné události, zmírnění jejich následků, uvedení do stavu v souladu s hygienickými, ekologickými a bezpečnostními předpisy při odklizení poškozeného majetku a jeho zbytků.

Nárok pojistitele na náhradu částek, které vyplatil z havarijního pojištění z důvodu škody způsobené provozem motorového vozidla proti pojištěnému, který způsobil škodu úmyslně nebo po prokázaném požití alkoholického nápoje, po požití návykové látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo, není nárokem na náhradu škody, nýbrž originární nárok pojistitele, kdy pojištěný tímto postihem nese následky svého jednání, jenž se promlčuje v promlčecí lhůtě podle § 101 občanského zákoníku.³⁰

2.7 Regresní právo pojistitele dle ust. § 46 zákona o pojistné smlouvě

Pojistiteli vzniká právo na náhradu toho, co za pojištěného plnil poškozeným, pokud byla škoda způsobena pojištěným ve stavu, do kterého se přivedl vlastní vinou, a v důsledku toho byla snížena jeho schopnost rozpoznat následky vlastního jednání. V ostatních případech porušení povinností z pojistného vztahu se uplatní ustanovení zákona o pojistné smlouvě o snížení pojistného plnění.

Originární regresní nárok pojistitele zakládá ust. § 46 odst. 1 ZoPS. Podmínky pro úspěšné uplatnění regresního nároku pojistitele, musí být splněny kumulativně. Jsou to tyto:

- 1) Pojištěný způsobí škodu pod vlivem alkoholu nebo omamných nebo psychotropních látek,³¹ kdy k aplikaci těchto látek došlo jinak než způsobem předepsaným lékařem.
- 2) V pojistné smlouvě nebyla dohodnuta možnost pojistitele z těchto důvodů snížit pojistné plnění poškozenému.
- 3) Pojistitel vyplatil poškozenému nesníženou náhradu škody.

Pokud k aplikaci omamných nebo psychotropních látek došlo způsobem předepsaným lékařem a zároveň pojištěný nebyl lékařem nebo výrobcem léku upozorněn, že v době aplikace léku nesmí vykonávat činnost, v důsledku které způsobil škodu, originární regresní nárok pojistiteli nevzniká. Požití těchto omamných látek se přičítá pojištěnému, i když se ho dopustí jeho zástupce, např. zaměstnanec při plnění pracovního úkolu.

2.7.1. Rozhodování pojistitele o uplatnění regresního nároku a jeho výši

Pojistitel jako regresní věřitel nemusí svůj postizní nárok uplatňovat vůbec i výše postihu, který vymáhá, závisí na jeho vůli. Výše regresního nároku je omezena pouze výší pojistného plnění, které pojistitel vyplatil. Při určování výše regresního nároku pojistitel

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 32 Odo 1296/2004

³¹ Návykovými látkami jsou látky uvedené v přílohách č. 1-7 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách

zpravidla vychází z okolností, za nichž došlo ke škodě, a z osobních, výdělečných a majetkových poměrů regresního dlužníka. V řízení před soudem má pojistitel povinnost tvrzení a břemeno tvrzení, stejně tak má povinnost důkazní a nese důkazní břemeno. Vzhledem k rozsáhlosti agendy a množství klientů pojistitele je často obtížné vést podrobnou dokumentaci o pojištěném a pojistné události. Podklady k pojistné události mohou být rozmístěné v různých odděleních a jejich kompletace pro uplatnění regresního nároku u soudu bývá obtížná.

Pojištěný a poškození podávají hlášení o škodné události na předepsaném tiskopise, šetření pojistné události má na starosti oddělení likvidace pojistných událostí, které spolupracuje s Policií ČR a vyháží z jejího šetření, provede šetření vlastní, sbírá podklady od poškozených, zadává znalecké posudky a expertízy k určení výše vzniklé škody soukromým firmám a rozhoduje o výši pojistného plnění, které bude poskytnuto poškozeným. V případě podezřelých okolností, případ prověřuje oddělení pojistných podvodů a následně své závěry postupuje právnímu oddělení k podání trestního oznámení. Oddělení likvidace společně s finančním oddělením vyplácí poškozeným pojistná plnění.

Pokud oddělení likvidace pojistných událostí shledá důvody regresního nároku, předává dokumentaci pojistné události právnímu oddělení, které nárok vymáhá. Je ustáleným zvykem, že regresní dlužník je jednou dopisem řádně vyzván, aby uhradil regresní nárok – v dopise je uvedena výše regresního nároku (může jít i o pouze částečný nárok, protože dosud všechny uplatněné pojistné nároky nebyly vyplaceny), číslo účtu regresního věřitele, variabilní symbol platby a stanovena přiměřená lhůta pro plnění, po jejím uplynutí regresní věřitel (pojistitel) žádá i úrok z prodlení. Většina regresních věřitelů z řad pojistitelů je velice benevolentní a má zájem na tom, aby byl regresní nárok úspěšně vymožen. Podle výše dlužné částky nabízí regresnímu dlužníku i možnost dohodnout si splátkový kalendář na jeden až tři roky, samozřejmě pod ztrátou výhody splátek. Účastníci potom musí podepsat dohodu o splátkách, ze soudní praxe je i nepodepsaný splátkový kalendář, který si regresní dlužník vyžádal, ale sám nepodepsal, považován za uznání dluhu.

2.8 Smluvně dohodnutá postěžní práva

Postěžní právo může být vedle zákona založeno dle § 16 odst. 4 zákona o pojistné smlouvě (v souvislosti s § 46 zákona o pojistné smlouvě) také jako důsledek porušení některé ze smluvních povinností, ať již dané zákonem, dohodou stran, uložené pojistníkovi nebo pojištěnému, pokud s tímto ujednáním pojistné smlouvy v jeho neprospěch projevil

souhlas. Pokud tomu nebrání zákon o pojistné smlouvě nebo dobré mravy, lze tedy v pojistné smlouvě založit nové originární regresní nároky pojistitele. V rámci smluvní svobody lze nad rámec §17 odst. 1 ZoPS rovněž smluvně sjednat i snížení pojistného plnění.

2.9 Přejed práva na náhradu škody

Účelem škodového pojištění je náhrada škod vzniklých v majetkové sféře pojištěných osob v důsledku pojistné události.³² Pojistným plněním v případech pojištění majetku a pojištění odpovědnosti za škody přechází na pojistitele zákonnou cestí všechna práva na náhradu škody nebo jiná obdobná práva, která vzniknou oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, v souvislosti se škodnou událostí proti škůdci, který pojištěnému odpovídá za škodu, jež je důsledkem pojistné události.³³ Je to právo obdobné tomu právu, které občanský zákoník dává více škůdcům v ustanoveních § 439 a § 440. Je výslovně omezeno limitem, že na pojistitele přechází toto právo jen do výše plnění, které pojistiteli poskytl, neboť by jinak šlo o bezdůvodné obohacení. Na pojistitele přechází nároky pojištěného proti osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti nebo které jsou na něj odkázány výživou, pouze pokud tyto osoby škodu způsobili pojištěnému úmyslně.³⁴

Pokud by škodu způsobil fyzická nebo právnická osoba mohl by mít pojištěný teoreticky nárok na náhradu škody od škůdce i na pojistné plnění od pojistitele, tím by vznikla nechtěná dualita, kdy by jedna stejná škoda byla nahrazena dvakrát a poškozený by se bezdůvodně obohatil. Hlavně by se mohl bezdůvodně obohatit škůdce, pokud by škodu z jeho protiprávního jednání nahradil pouze pojistitel. Této situaci zákonodárce předchází zavedením zákonné cesty³⁵ pro případ, že pojištěný uplatňuje nárok na pojistné plnění u pojistitele a současně má nárok na náhradu škody vůči jiné osobě. K přechodu práva na pojistitele dochází v okamžiku, kdy pojistitel skutečně vyplatí, poskytne pojistné plnění oprávněnému. Výši regresního nároku určuje pojistitel, je omezena výši poskytnutého pojistného plnění a výši skutečné škody.³⁶ Pojistné plnění nemusí zcela odpovídat skutečné škodě. Rozdíl těchto

---

³² ZÁRYBNICKÁ, J., SCHELLE, D. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. 1. vydání, Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. s. 100.

³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2599/1999

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2003, sp. zn. 25 Cdo 475/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2892/2000 „*Pro přechod práva není významné, zda byla pojistná smlouva uzavřena podle tuzemského nebo cizího právního řádu.*“

³⁴ VELEBOVÁ, E. *Smluvní a zákonné pojištění*. 1. vydání. Praha: Linde, 1993. s. 101-102.

³⁵ Nastává přímo ze zákona, není třeba projevu vůle účastníků

³⁶ Skutečná škoda může být určena rozhodnutím soudu nebo jiného správního orgánu, právním předpisem nebo dohodou účastníků.

částek může pak pojištěný vymáhat na škůdci, tento nárok má přednost při výkonu rozhodnutí před cedovaným nárokem pojistitele.³⁷ Pro výši regresního nároku vůči fyzické osobě lze přiměřeně užít ust. § 450 OZ – tzv. „moderační právo soudu“.

Podmínky zákonné cese:

- 1) Pojistitel vyplatil pojistné plnění oprávněnému nebo zachraňovacích náklady tomu, kdo je vynaložil
- 2) Existuje tu závazek jiné osoby založený na:
  - a. Odpovědnosti za škodu (osoba nese odpovědnost za své jednání)
  - b. Mimoodpovědnostním závazku souvisejícím s pojistnou událostí (např. §439, §440 OZ)
  - c. Jiném obdobném právu
- 3) Za škodu nebo obdobný závazek odpovídá třetí osoba, odlišná od pojištěného (k přechodu nedojde, pokud za škodu odpovídá zaměstnanec pojištěného)
- 4) Právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo existuje v okamžiku pojistného plnění

Jednou z podmínek přechodu práva je trvání práva na náhradu škody nebo jiného obdobného práva v době výplaty pojistného plnění. Ustanovení § 33 odst. 4 ZoPS proto ukládá pojištěnému (oprávněné osobě) povinnost zabezpečit práva na náhradu škody hlavně před promlčením a prekluzí tak, aby na pojistitele výplatou pojistného plnění přešla. Pokud pojištěný (oprávněná osoba) tuto povinnost poruší, event. se vzdá práva na náhradu škody, má pojistitel právo snížit pojistné plnění a to až o výši, kterou by přechodem práv mohl získat, nebo může na pojištěném žádat vrácení již vyplaceného pojistného plnění. Přestože tato úprava evokuje stav, kdy má být vráceno něco, co bylo plněno bez právního důvodu, není tomu tak.³⁸ Právo na vrácení vyplaceného pojistného plnění je originárním nárokem sankční povahy a jako takové se promlčuje v obecné tříleté promlčecí době. Ustanovení § 33 odst. 5 a odst. 6 ZoPS zakládají nově právo pojistitele snížit plnění z pojištění odpovědnosti, právní ochrany, záruky atd., ale dokonce i uplatňovat právo na vrácení pojistného plnění vůči třetí osobě, která povinnost zabezpečit pro pojistitele regresní nárok vůbec neporušila.

Cedované nároky pojistitele je třeba považovat za nároky na náhradu škody, což znamená, že si i po přechodu na pojistitele uchovávají charakter nároku na náhradu škody.

---

³⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4331/2008

³⁸ BOHMAN, Ludvík, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2009. s. 181.

Cedovaný nárok se uplatňuje stejným způsobem a ve stejných lhůtách, které platí pro právo na náhradu škody, které přešlo. Přechodem nároku se promlčecí doba nestaví, ani nepočíná běžet znovu, zůstává nedotčena,³⁹ protože zákonnou cesí dochází pouze ke změně v osobě věřitele.⁴⁰ Cese nemá vliv na rozsah úroku z prodlení, který je pojistitel oprávněn požadovat i za dobu před přechodem práva. Z ust. § 33 ZoPS nevyplývá, že by pojištěný musel uplatňovat nárok na náhradu škody nejprve vůči skutečnému škůdci a teprve potom uplatňovat nárok na pojistné plnění u pojistitele. Není proto předčasnou žaloba podaná pojistitelem, aniž by pojištěný uplatnil nárok na náhradu škody vůči osobám, které ji způsobily.⁴¹ Pojistitel není se svým postizním nárokem vázán na poškozeného, nemusí čekat, zda a kdy poškozený uplatní nárok na náhradu škody u odpovědného subjektu. Dojde-li k přechodu postihového práva během občanského soudního řízení, přechází na postizního věřitele i práva a povinnosti dosavadního účastníka občanského soudního řízení, jde o tzv. přímé procesní nástupnictví.⁴² Soud o změně účastníků nerozhoduje, jen mu musí být změna oznámena. Dojde-li k přechodu postihového práva na pojistitele až po zahájení exekučního řízení, postizní věřitel přechod práva pouze doloží orgánu pověřenému výkonem rozhodnutí. Dle § 256 odst. 2 OSŘ lze provést výkon rozhodnutí ve prospěch jiného, než kdo je v exekučním titulu označen jako oprávněný, pouze pokud tento prokáže, že na něj přešlo toto právo přímo podle právního předpisu. Pojistiteli stačí poukázat na ustanovení § 33 ZoPS a doložit soudu, že provedl pojistné plnění.

Pojistitele z pojistných smluv, které zakládají komerční zdravotní pojištění, poskytuje pojistné plnění zdravotní pojišťovně i na nároky, které spadají do veřejného zdravotního pojištění. Výplatou pojistného plnění pojištěnému přechází na pojistitele právo pojištěnce proti jeho zdravotní pojišťovně dle §14 zákona č. 48/1997 Sb.⁴³

Pojištění záruky a úvěru lze sjednat pouze jako pojištění škodové, proto se i na ně vztahuje přechod práva podle § 33 ZoPS.⁴⁴ V praxi pojistitelé upřednostňují před přechodem práva smluvní převod pohledávky z úvěrového vztahu na pojistitele. Pokud je tím, komu

---

³⁹ R 24/1976 – „*Okolnost, že na pojišťovnu přechází právo pojištěného vůči jinému na náhradu škody z pojistné události až do výše plnění, které pojištěnému poskytla pojištěnému, znamená pouze vymezení rozsahu práva přecházejícího na pojišťovnu, které nemůže mít vliv na námitky dlužníka ohledně promlčení nebo běhu promlčecí doby.*“

⁴⁰ Uplatní se ust. § 111 OZ „Změna v osobě věřitele nemá vliv na běh promlčecí doby.“

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soud ČR ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 1396/2005.

⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 2. 2004, sp. zn. 29 Odo 667/2003

⁴³ Z veřejného zdravotního pojištění se hradí také částka, kterou pojištěnec vynaložil na nutné a bezodkladné léčení během pobytu v cizině a to do výše stanovené pro úhradu takové péče na území ČR.

BOHMAN, Ludvík, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2009. s. 181.

⁴⁴ § 47 ZoPS

pojistitel poskytl plnění, právnická osoba, k přechodu práva dojde vždy a nemá zde význam, že osoba odpovědná za škodu je osoba blízká tomu, kdo je oprávněn jednat jménem právnické osoby.

3. Regresní nároky podle zákona o pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla

Provoz motorových vozidel je v současné době nejrozšířenější způsob dopravy osob. Řidičské oprávnění může získat po splnění zákonných podmínek, které nejsou obtížné, prakticky každá fyzická osoba starší 18-ti (16-ti) let. Vzhledem k rozšířenosti automobilové i jiné motorové dopravy a širokému okruhu účastníků provozu, je právě v tomto provozu vysoké riziko vzniku škod. Z důvodu četnosti dopravních nehod, společenské závažnosti chování, které vznik škod zapříčiňuje, a nemalé výši škod, zákonodárce chrání všechny účastníky provozu motorových vozidel povinným pojištěním odpovědnosti, protože majetek osoby odpovědné za škodu v provozu často nepostačuje k pokrytí vzniklé škody.

3.1 Vývoj právní úpravy pojištění odpovědnosti

Od dvacátých let 20. století se automobilová doprava začala rozšiřovat a tak se zvyšovalo i nebezpečí vzniku škody u účastníků silničního provozu, bylo třeba je nějak zabezpečit. Zabezpečit jak jejich nárok na náhradu škody, která má původ v silničním provozu, tak i faktickou vymahatelnost tohoto nároku s ohledem na solventnost škůdce. Zpočátku byl poškozený nucen si nápravu škody uhradit sám a následně ji v dlouhém soudním řízení vymáhat po škůdci.

Zavedení povinného pojištění odlehčilo nejen soudní agendě, ale zvýšilo i úspěšnost poškozených při vymáhání náhrady škody po škůdci. Zákon č. 198/1932 Sb., o dopravě motorovými vozidly, nejprve zavedl povinné smluvní pojištění odpovědnosti pro provozovatele motorových vozidel sloužících k přepravě osob a nákladů za úplatu, které se vztahovalo na osoby podnikající v dopravě. Zákonem č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly bylo zavedeno povinné smluvní pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, tzv. zákonné ručení, pro všechny provozovatele motorových vozidel, která podléhala zápisu do registru motorových vozidel.

Zákonem č. 56/1950 Sb., o provozu na cestách zákonodárce změnil formu pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel z povinného smluvního pojištění na zákonné pojištění, kde byl vznik pojištění vázán na pouhou existenci motorového vozidla a jeho držitele.⁴⁵ Pojištění vznikalo na základě zákonem stanovené právní skutečnosti upravené

---

⁴⁵ Dále upraveno zákonem č. 63/1951 Sb., o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky

v § 789⁴⁶ občanského zákoníku v původním znění.⁴⁷ Pojištěno bylo každé vozidlo bez ohledu na to, zda bylo k silničnímu provozu skutečně používáno. Stát zde prostřednictvím České státní pojišťovny vykonával monopol a sám stanovil roční sazby pojistného bez ohledu na výši poskytnutých pojistných plnění. I když pojistník řádně nehradil pojistné, nedocházelo k zániku pojištění. Zákonné pojištění zanikalo zánikem provozovatele vozidla, zánikem pojištěného motorového vozidla,⁴⁸ nebo pokud provozovatel přestal být provozovatelem vozidla.

Pokud jde o vývoj právní úpravy regresních nároků v období mezi lety 1991-1999 byl regresní nárok České pojišťovny, a.s.⁴⁹ (jediného pojistitele s oprávněním poskytovat tento druh pojištění) založen vyhláškou Ministerstva financí ČR č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla.

Podmínky regresního nároku pojistitele vymezovala vyhláška č. 492/1991 Sb. tak, že pojistitel měl právo na úhradu peněžních částek, které plnil za pojištěného poškozeným, proti pojištěnému v případech, kdy:⁵⁰

- a) pojištěný způsobil škodu úmyslně
- b) pojištěný způsobil škodu pod vlivem alkoholu (v případě že byl zjištěn v jeho krvi obsah alkoholu vyšší než 0,30 g/kg), po požití návykové látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo
- c) pojištěný způsobil škodu provozem motorového vozidla, které si podle pravomocného rozsudku soudu vydaného v trestním řízení přivlastnil nebo ho neoprávněně použil (spolupoužil)
- d) pojištěný řídil motorové vozidlo bez platného řidičského oprávnění nebo v době, kdy mu byl uložen zákaz činnosti řídit motorové vozidlo
- e) pojištěný způsobil škodu motorovým vozidlem, které užil k provozu, ačkoliv tak učinit podle platných právních předpisů nesměl (vztahovalo se jen k technickým požadavkům na vozidlo)

---

⁴⁶ Zvláštní právní předpis může uložit fyzické a právnické osobě povinnost uzavřít pojistnou smlouvu. Může též stanovit, že pojištění bez uzavření pojistné smlouvy vznikne na základě jiné skutečnosti za podmínek v něm uvedených (pojištění zákonné). - § 14 zákona č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

⁴⁷ Dále upraveno vyhl. č. 197/1964 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorových vozidel

⁴⁸ Nesplňuje technické požadavky, nastala u něj totální škoda při dopravní nehodě

⁴⁹ Česká pojišťovna, a.s. je zapsána v obchodním rejstříku jako akciová společnost od 1. 5. 1992.

⁵⁰ § 11 vyhlášky č. 492/1991 Sb.

- f) pojištěný svěřil řízení motorového vozidla osobě, která neměla platné řidičské oprávnění nebo osobě, o níž věděl, že požíla alkohol, návykové látky nebo lék označený zákazem řídit motorové vozidlo

Pojistitel měl v případě, kdy pojištěný sám způsobil nebo jiného nechal svým vozidlem způsobit škodu, pokud vozidlo bylo podle platných právních předpisů nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích (např. mu vypršela platnost technické kontroly), postízní nárok jen vůči provozovateli vozidla, nikoli vůči řidiči vozidla.⁵¹ Rozhodovací praxe soudů vycházela z povinnosti provozovatele vozidla zajistit, aby vozidlo při užití na veřejné komunikaci bylo technicky způsobilé k provozu, a principu objektivní odpovědnosti provozovatele podle § 427 OZ. Porušení této povinnosti již samo postačovalo ke vzniku regresního nároku pojistitele, nevyžadovala se příčinná souvislost mezi touto skutečností a škodou způsobenou řidičem.⁵²

Pojistitel měl regresní nárok ve výši maximálně jedné poloviny pojistného plnění, které vyplatil poškozeným, proti pojištěnému v případě, že pojištěný nesplnil ohlašovací povinnost (uložena pravidly silničního provozu) spočívající v ohlášení dopravní nehody, která by mohla být důvodem vzniku práva na plnění od pojistitele, orgánu dopravní policie.⁵³ Stejný regresní nárok měl pojistitel i proti pojištěnému, který bez vážných důvodů porušil oznamovací povinnosti vůči pojistiteli vymezené v §10 odst. 1 a odst. 2 a v § 12 odst. 4 vyhlášky č. 492/1991 Sb., v případě, že porušení těchto povinností způsobilo pojistiteli obtíže při šetření pojistné události, zejména mělo-li to za následek neúplné nebo opožděné uspokojení nároků poškozeného. Šlo zejména o povinnost ohlásit pojistiteli písemně škodnou událost do 15 dnů od jejího vzniku, poskytnout pojistiteli potřebné doklady k šetření a dále například ohlásit, že pojištěnému vzniklo právo na náhradu škody vůči jiné osobě. Podle dříve platných právních předpisů se oznamovací povinnost vůči orgánům policie týkala dopravní nehody, při níž došlo k úmrtí nebo ublížení na zdraví, nebo vznikla hmotná škoda zřejmě převyšující 1.000,- Kč.

Výhradně proti zaměstnavateli měl pojistitel regresní nárok v případě, že nastala některá ze skutečností uvedená výše pod písmeny a), b), d), e), f) a skutečností uvedených v předcházejícím odstavci pokud k nim došlo při plnění úkolů v pracovněprávním vztahu zaměstnancem nebo v přímé souvislosti s ním. Uplatňovala se zde zásada vyjádřená

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 4. 2007, sp. zn. 32 Odo 650/2005

⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 7. 2000, sp. zn. 25 Cdo 305/2000

⁵³ Dle § 39 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na silničních komunikacích

v § 420 odst. 2 OZ, pojistiteli tak nevznikal regresní nárok vůči zaměstnanci, který pojistnou událost zavinil jakožto řidič.⁵⁴

Regresní nárok ve výši maximálně poloviny pojistného plnění, které Česká pojišťovna, a.s. poškozeným vyplatila, měla proti pojištěnému, pokud v době vzniku škodné události, která založila České pojišťovně, a.s. povinnost k pojistnému plnění, byl pojištěný v prodlení s placením pojistného a dosud nedošlo k zániku pojištění. Toto postižní právo mohlo vzniknout pouze proti držiteli nebo vlastníku pojištěného vozidla, který byl uveden v technickém průkazu motorového vozidla, za těchto podmínek nebyl tedy regresním nárokem pojistitele stížen skutečný viník dopravní nehody, ale jen majitel (držitel) vozidla.⁵⁵

Regresní nárok jako nárok originární vznikl pojistiteli dnem výplaty pojistného plnění a promlčoval se, jak bylo několikrát judikováno,⁵⁶ v obecné tříleté promlčecí době podle § 101 OZ, která počínala běžet dnem následujícím po dni plnění pojistitele.⁵⁷ Podmínkou vzniku regresního nároku pojistitele proti pojištěnému bylo, že pojistitel nahradil škodu způsobenou provozem vozidla za pojištěného.

Vyhláška č. 492/1991 Sb., byla zrušena vyhláškou Ministerstva financí ČR č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, s účinností od 23. 9. 1999. Zákonné pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel bylo nahrazeno zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou

---

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 32 Odo 473/2004 „Z dikce § 11 odst. 1 vyhl. č. 492/1991 Sb. je zřejmé, že odstavec 3 je v poměru speciality k odstavci 1, takže pojišťovna nemá právo volby postihu mezi osobou, která podle § 11 odst. 1 písm. c) vyhlášky řídila motorové vozidlo bez platného předepsaného řidičského oprávnění, a postihu jejího zaměstnavatele.“

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2007, sp. zn. 30 Cdo 885/2006 „Byl-li v technickém průkazu vozidla v době nehody uveden jako držitel žalovaný, stihala povinnost vyvozovaná z ustanovení § 11 odst. 4) vyhl. č. 492/1991 Sb., jeho; na tom ničeho nemění skutečnost, že ještě před dopravní nehodou prodal žalovaný motorové vozidlo jiné osobě, odevzdal jí je včetně klíčů od vozidla, ta ho užívala jako jeho vlastník a byla účastníkem předmětné dopravní nehody.“

Usnesení Ústavního soudu ČR I. ÚS 3092/08 ze dne 29. 01. 2009 „že mezi účastníky byla uzavřena pojistná smlouva, jejímž předmětem bylo jednak pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, jednak havarijní pojištění vozidla, které podle ustanovení § 812 odst. 1 ObčZ, ve znění účinném do 31. 12. 2004, zaniká změnou vlastnictví pojištěné věci. Stěžovatel převedl své vlastnické právo k předmětnému vozidlu na D. K. kupní smlouvou ze dne 5. 12. 2005. K tomuto dni tedy zaniklo havarijní pojištění. Tuto změnu oznámil žalobci dne 29. 6. 2007, kdy zaniklo pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.“

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2000, sp. zn. 29 Cdo 2941/1999 „Nárok pojistitele na náhradu částek, které vyplatil z důvodu škody způsobené provozem motorového vozidla proti pojištěnému, který způsobil škodu po požití alkoholického nápoje, není nárokem na náhradu škody dle § 12 odst. 1 vyhl. č. 492/1991, nejde o cesi nároku, ale o nárok originární vyplývající přímo z § 11 odst. 1 písm. a) vyhl. č. 492/1991. Právo originární se promlčuje podle ust. § 101 obč. zák. v obecné tříleté promlčecí době a nebyl v dané věci důvod pro aplikaci ust. § 106 obč. zák. týkající se promlčení práva na náhradu škody.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 25 Cdo 799/2006

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4321/2008

⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 25 Cdo 799/2006

provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů ke dni 31. 12. 1999, který znovu zavedl princip povinného smluvního pojištění.

3.2 Pojmy pojištění odpovědnosti

Pojistitel= pojišťovna, které bylo dle zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví uděleno Ministerstvem financí ČR povolení k poskytování pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel

Pojistník= subjekt, který s pojistitelem uzavřel pojistnou smlouvu a je povinen platit pojistné

Pojištěný= subjekt, jehož odpovědnost za škodu se pojistnou smlouvou pojišťuje; pojištění odpovědnosti se vztahuje na každou osobu, která odpovídá za škodu způsobenou provozem vozidla uvedeného v pojistné smlouvě;⁵⁸ pojištění se proto vztahuje jak na odpovědnost provozovatele podle § 427 OZ, tak i na odpovědnost řidiče dle § 420 OZ

Pojistná smlouva= je smlouva uzavíraná mezi pojistitelem a pojistníkem nebo pojištěným, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti z provozu konkrétního motorového vozidla, smlouva musí obsahovat identifikační údaje o účastnících smlouvy a o vozidle, době trvání pojištění, pojistném období, limitu pojistného plnění, výši pojistného, způsobu jeho placení a splatnosti

Vozidlo= silniční vozidlo druhu motocykl, tříkolka, čtyřkolka, osobní automobil, autobus, nákladní automobil, speciální automobil, tahač, přípojné vozidlo, traktor, pracovní stroj samojízdný i přípojný, jednonápravový traktor s přívěsem⁵⁹

Vozidlo tuzemské= podléhá evidenci silničních vozidel dle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na silničních komunikacích, nebo nepoléhá evidenci, ale jeho vlastník je fyzická osoba nebo právnická osoba se sídlem nebo trvalým pobytem v ČR

---

⁵⁸ BUŠTA, Pavel, PŘIKRYL, Vladimír. *Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha: Eurotax, 2001. s. 11.

⁵⁹ Z důvodové zprávy k ZoPO – „Povinnost pojištění odpovědnosti se bude jednoznačně vztahovat i na ponechání vozidla na veřejné pozemní komunikaci, neboť zejména v důsledku často nevyhovujícího technického stavu takových vozidel hrozí i v těchto případech vážné škody, na které se vztahují příslušná ustanovení o odpovědnosti za škodu.“

Cizozemské vozidlo= je vybaveno cizí státní poznávací značkou nebo je ve vlastnictví osoby, se sídlem nebo trvalým pobytem mimo ČR a státní poznávací značku nemá

Provoz vozidla= doba, kdy je motor vozidla v chodu, jízda vozidla a jakákoliv manipulace s vozidlem

Škodní událost= událost, při níž dojde ke způsobení škody provozem motorového vozidla

Pojistná událost= ve vztahu k silničním vozidlům a jejich provozu, rozumíme pojistnou událostí obvykle situaci (nehodu), při které dojde k poškození pojištěného vozidla samotného, popřípadě dalšího vozidla (dalších vozidel), cestujících v nich, ostatních osob v příčinné souvislosti s nehodou a k poškození věci či majetku⁶⁰

Rozsah pojištění odpovědnosti= pokud poškozený řádně uplatní a prokáže svůj nárok, pojistitel mu z platné pojistné smlouvy uhradí škodu vzniklou na zdraví nebo usmrcením, ušlý zisk, škody vzniklé zničením nebo ztrátou věci a škody vzniklé odcizením věci v případě, že fyzická osoba pozbyla v důsledku škodné události schopnost věc opatrovat, a účelně vynaložené náklady spojené s právním zastoupením při uplatňování nároků poškozeného. Pojistitel za pojištěného hradí i regresní nárok uplatněný zdravotní pojišťovnou na náhradu nákladů vynaložených na zdravotní péči poškozených hrazenou z veřejného zdravotního pojištění.⁶¹ Podle čl. 4 odst. 1 „páté motorové směrnice“⁶² nelze smluvně ani zákonem vyloučit z pojistného krytí spolucestující, kteří věděli nebo vědět mohli, že řidič provozoval vozidlo pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Pozemní komunikace= jsou dálnice, silnice, místní komunikace a účelové komunikace rozdělené podle jejich určení a dopravního významu na silnice I. třídy, silnice II. třídy a silnice III. třídy⁶³

---

⁶⁰ HRABEC, M., DEUTSCHMANN, K. *Likvidace pojistných událostí silničních vozidel*. 1. vydání. Praha: IBS expert s.r.o., 2004. s. 13.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu v ČR ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006

⁶² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005

⁶³ LEITNER, M., LUKÁŠEK, V., KOPECKÝ, Z. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích a předpisy prováděcí a související s komentářem*. 3. přepracované vydání. Praha: Linde, 2006. s 14-15.

3.3 Regresní nároky pojistitele z „povinného ručení“ de lege lata

Do roku 1999 mělo pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla formu zákonného pojištění, jehož správu vykonávala jako jediný pojistitel Česká pojišťovna, a.s. Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla s účinností od 1. 1. 2000 formu změnil na povinné smluvní pojištění, lidově se užívá označení „povinné ručení“. Zákon vychází z šesti „motorových“ směrnic ES/EU a harmonizuje tak český právní řád s požadavky EU.

Pojištění odpovědnosti vzniká na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi pojistitelem a pojistníkem, lze ji uzavřít i ve prospěch třetí osoby. Povinnost uzavřít pojistnou smlouvu má vlastník nebo spoluvlastník tuzemského vozidla a řidič cizozemského vozidla, které mají být provozovány na veřejné komunikaci v ČR. Vlastník je povinnosti uzavřít pojištění zbaven, pokud smlouvu, jejímž předmětem je pojištění odpovědnosti jeho vozidla, uzavře jiná osoba, např. jeho provozovatel. „Uložení zákonné povinnosti výslovně vlastníku vozidla není nijak v rozporu s ostatní úpravou odpovědnosti z provozu vozidla; vychází nejen z reálného stavu, kdy otázku vlastnických práv k vozidlu lze určit rychle a jednoduše, neboť vlastnictví k vozidlu podléhá registraci příslušnými orgány státu a je prokazováno veřejnou listinou (technickým průkazem, osvědčením o registraci vozidla),⁶⁴ nýbrž i z obecného právního principu, platného v kontinentálním právu již od dob římských, dle něž vlastnictví zavazuje.“⁶⁵ Tím Ústavní soud vyjádřil názor na spory ohledně povinnosti uzavřít „povinné ručení“ mezi vlastníkem vozidla a jeho provozovatelem, pokud se tyto osoby od sebe liší. Jasně potvrdil, že povinnost uzavřít povinné ručení k vozidlu má primárně jeho vlastník.

Podle platné právní úpravy se pojistné vztahy z „povinného ručení“ řídí zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, pojistnou smlouvu a všeobecnými pojistnými podmínkami (musí být součástí pojistné smlouvy nebo k ní přiloženy), subsidiárně se užívá zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a občanský zákoník.

Silničního provozu v ČR se mohou účastnit pouze pojištěná vozidla, pojištění se vztahuje i na všechna vozidla registrovaná v ČR, která způsobí škodu na území cizího státu.

---

⁶⁴ HENDRYCH, D. a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. s. 914. „Registr silničních vozidel je evidencí silničních motorových vozidel, přípojných vozidel a provozovatelů těchto vozidel. Registr je seznam, který vedou obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Příslušným pro registraci silničního motorového vozidla a přípojného vozidla je obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož územním obvodu má provozovatel silničního motorového vozidla a přípojného vozidla bydliště nebo místo podnikání nebo sídlo. Do registru je oprávněn nahlížet a požadovat od obecního úřadu obce s rozšířenou působností opis nebo výpis zapsaných údajů pouze ten, kdo prokáže právní zájem.“

⁶⁵ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. III. ÚS 812/06

Škodnou událostí z „povinného ručení“ je vznik povinnosti pojištěného nahradit škodu vzniklou z provozu motorového vozidla jiné osobě. Za škodu způsobenou jinému se považuje i škoda na zdraví nebo smrt provozovatele motorového vozidla, pokud v době škodné události motorové vozidlo neřídil, ne však škoda vzniklá na pojištěném vozidle. Ke škodní události musí dojít na území České republiky nebo na území cizího státu uvedeného na vyhláše ministerstva financí č. 205/1999 Sb., kterou se provádí zákon č. 168/1999 Sb.

Pojištěným je podle ZoPO nejenom provozovatel⁶⁶ motorového vozidla (osoba, která nejčastěji hradí pojistné), ale i řidič vozidla, který vozidlo použije se souhlasem nebo i bez souhlasu provozovatele, a také provozovatel podniku, ve kterém je pojištěné motorové vozidlo v opravě.⁶⁷ Tím zákon poskytuje nejširší spektrum ochrany poškozeným při provozu motorových vozidel.

3.3.1 Povinnosti účastníků dopravní nehody

Ustanovení § 47 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů stanoví povinnosti účastníků dopravní nehody. Řidič, který měl na dopravní nehodě účast, je povinen neprodleně zastavit vozidlo (jinak se dopustí přestupku nebo trestného činu neposkytnutí pomoci) a zdržet se požití alkoholického nápoje po nehodě, aby bylo možno nehodu náležitě prošetřit. Hlavní povinností účastníků je zabezpečit místo dopravní nehody pro náležité vyšetření, pomoci zraněným a označit místo nehody tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost silničního provozu v místě nehody a mohl být obnoven provoz na komunikaci. Pokud je při nehodě poškozena silnice (zábradlí, svodidla, dopravní značení) nebo obecně prospěšné zařízení (železniční závory), jsou účastníci povinni nehodu ohlásit Policii ČR.

Pro další šetření dopravní nehody a náhrady škody je důležitá povinnost účastníků nehody prokázat si na požádání navzájem svou totožnost, je vhodné zaznamenat i kontaktní údaje případných svědků nehody pokud se strany nemohou dohodnout na viníkovi nehody. Dojde-li při dopravní nehodě k usmrcení nebo zranění osob, hmotné škodě na některém

---

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2563/2005 „V případě tzv. leasingu je třeba při určení provozovatele vozidla posoudit podle obsahu příslušné smlouvy, jaký rozsah práv k vozidlu vlastník převedl na leasingového nájemce. Za provozovatele vozidla nelze leasingového nájemce považovat tehdy, jestliže podle smlouvy byl oprávněn vozidlo za úplaty užívat obvyklým způsobem, aniž na něm směl provádět technické úpravy s výjimkou nutných oprav, měl hradit pouze údržbu a opravy vozidla a nebyl povinen vozidlo pojistit (pouze připojistit při cestě do zahraničí), přičemž pojištění vozidla včetně „zákonného pojištění“ bylo zahrnuto v „půjčovném“.“

⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 8. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2871/2007 „Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla zakotvené v zákoně č. 168/1999 Sb. se vztahuje na odpovědnost každé osoby, která za škodu, jež byla způsobena v souvislosti s provozem pojištěného vozidla, odpovídá.“

ze zúčastněných vozidel zřejmě převyšující 100.000,- Kč, nebo ke hmotné škodě na majetku třetí osoby, mají účastníci povinnost neprodleně ohlásit nehodu policii.

Důvodem, proč mezi účastníky dopravních nehod vznikají spory o tom, kdo z nich nehodu skutečně zavinil, je právě ze zavinění vyplývající odpovědnost za škodu, hlavně v případech, pokud vozidla nejsou havarijně pojištěna. Škoda, kterou způsobil řidič motorového vozidla jiným osobám, je hrazena z povinného smluvního pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, jímž byla škoda způsobena. Škoda na vozidle, kterým byla nehoda zaviněna, může být hrazena pouze z dobrovolného havarijního pojištění vlastníka vozidla.

3.3.2 Postup pojistitele od vyplacení pojistného plnění k uplatnění regresního nároku

Od okamžiku škodní události (dopravní nehody) může poškozený uplatnit svůj nárok na náhradu škody u pojistitele provozovatele vozidla nebo u České kanceláře pojistitelů.⁶⁸ Pojistitel má povinnost provést šetření pojistné události bez zbytečného odkladu, maximálně do tří měsíců od ohlášení škodní události. Poškozeného vyrozumí dopisem o registraci jeho nároku a vyzve ho, aby svůj nárok doložil (např. faktury za opravu vozidla, lékařské zprávy, znalecké posudky, účtenky prokazující cenu poškozených věcí atd.). Zároveň pojistitel vyzve pojištěného škůdce, aby se k nároku poškozeného vyjádřil – může ho potvrdit nebo rozporovat, např. výši škody nebo průběh škodní události. Pojišťovna je povinna plnit poškozenému bez ohledu na stanovisko pojištěného, a to na základě vlastního šetření škodné události.

Pojistitel musí poškozeného informovat o výsledku pojistného šetření, a pokud shledá nárok poškozeného oprávněným, poskytnout mu pojistné plnění do 15 dnů po skončení šetření. Ve sporných případech pojistitel často čeká na rozhodnutí soudu o škodní události, pak je povinen plnit poškozenému do 15 dnů, ode dne kdy obdržel pravomocné rozhodnutí soudu (např. povinnost pojistitele k plnění zvýšené náhrady za ztížení společenského uplatnění poškozenému může být uložena jen soudním rozhodnutím⁶⁹). Dnem plnění poškozenému vzniká ze zákona postizní právo pojistiteli. Pokud pojistitel neposkytne pojistné plnění v zákonné lhůtě, je v prodlení. Úroky z prodlení, které vznikly zanedbáním pojistitele, nemohou být předmětem regresního nároku vůči regresnímu dlužníku.

---

⁶⁸ V případě, že neví, kdo je pojistitelem škůdce, vozidlo, kterým byla škoda způsobena, není předmětem žádného pojištění nebo nebyl zjištěn škůdce

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 968/2008

Po prošetření a vyplacení pojistného plnění pojistitel zváží, zda zde jsou důvody regresu a proti komu bude uplatněn. Likvidátor⁷⁰ pojistné události do spisu pojistitele zaznamená důvod regresního nároku a jméno regresního dlužníka. Spis, který předá likvidátor právnímu oddělení pojistitele pro uplatnění regresního nároku, musí obsahovat:

- jméno, příjmení, rodné číslo nebo datum narození, a adresu subjektu, který odpovídá za škodu, u právnických osob název, sídlo, identifikační číslo
- doklady prokazující vznik regresního nároku (např. rozsudek soudu, rozhodnutí správního orgánu)
- fotodokumentaci
- doklad o výplatě pojistného plnění (výpis z účtu pojistitele, poštovní poukázku, sdělení výše pojistného plnění poškozenému)
- pojistnou smlouvu, ze které bylo plněno
- hlášení o škodní události, reklamační korespondenci, nájemní nebo leasingovou smlouvu, faktury nároků uplatněných poškozenými
- relaci Policie ČR o dopravní nehodě, kopii velkého technického průkazu pojištěného vozidla
- záznam o dopravní nehodě, který mezi sebou sepsali účastníci dopravní nehody
- pokud jde o regres z důvodu nepřivolání Policie ČR, jsou pojištěnci automaticky podezřelí z pojistného podvodu, pro musí likvidátor uvést do spisu, v čem konkrétně byla ztížena možnost šetření pojistné události

Právní odbor po převzetí spisu od likvidátora do jednoho měsíce oznámí písemně pojištěnému dlužníkovi existenci a výši regresního nároku a jeho splatnost. Pokud se regresní dlužník s pojistitelem spojí, lze obvykle sjednat způsob úhrady dluhu nebo splátkový kalendář. Pokud regresní dlužník pojistitele nekontaktuje, měsíc po odeslání prvního dopisu pojistitel písemně upomene dlužníka výzvou k zaplacení, následující měsíc je dlužník znovu upomenut předžalobní upomínkou a pokud ani tehdy nesplní svůj dluh nebo se nesnaží o dohodu s pojistitelem, nejpozději do 5 měsíců od převzetí spisu právní oddělení podává žalobu o zaplacení regresního nároku k občanskoprávnímu soudu.

V případech, že je dlužník za způsobení škody trestně stíhán, připojí se právní odbor pojistitele s regresním nárokem v adhezním řízení. Vzhledem ke složitosti dokazování může trestní soud odkázat pojistitele s jeho nárokem na občanské soudní řízení. Občanskoprávní soud rozhodující o regresním nároku pojistitele dle §10 ZoPO vůči pojištěnému není

---

⁷⁰ Pracovník vnitřní služby pojistitele nebo smluvní pracovník

oprávněn posuzovat, zda a v jakém rozsahu je dána odpovědnost pojištěného za škodu, pokud již v trestním řízení byla poškozenému uložena povinnost k náhradě škody.⁷¹ Jinak občanskoprávní soud rozhoduje o míře zavinění pojištěného a případné spoluúčasti poškozených nebo dalších osob na škodní události zúčastněných.

Pohledávky přiznané pojistiteli v soudním řízení jsou ihned po nabytí právní moci vymáhány prostřednictvím návrhu na nařízení exekuce nebo výkon rozhodnutí.

Postižní právo podle § 10 ZoPO je zvláštní nárok – originární právo, které pojistiteli vzniklo proti pojištěnému, resp. pojistníkovi nebo provozovateli, v okamžiku výplaty pojistného plnění poškozeným s tím důsledkem, že se toto právo promlčí za tři roky od výplaty pojistného plnění poškozeným dle § 101 OZ. Promlčecí doba začíná běžet den následující po dni, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé, pokud pojistitel poskytuje z jedné pojistné události více pojistných plnění, promlčuje se každý regresní nárok pojistitele na náhradu pojistného plnění samostatně. Pojistitel prokazatelně nejpozději připojením se k trestnímu řízení zjistí, kdo je škůdcem.

Pro uplatnění nároku v civilním řízení není třeba čekat na pravomocné rozhodnutí trestního soudu o vině. Pokud bude postižní právo pravomocně přiznáno rozhodnutím soudu nebo uznáno regresním dlužníkem platí desetiletá promlčecí doba. Uplatňuje-li pojistitel svůj regresní nárok v trestním řízení, promlčecí doba se staví, skončením trestního řízení běh promlčecí doby pokračuje. Jestliže podle okolností konkrétního případu pojistitel v řízení řádně pokračuje podáním návrhu o uspokojení stejného nároku v občanském soudním řízení, promlčecí doba nepočne znovu běžet dnem právní moci rozhodnutí v předcházejícím řízení, ale její běh bude nadále přerušen až do pravomocného skončení tohoto navazujícího řízení. Kdyby však soud dospěl k závěru, že pojistitel řádně v řízení nepokračoval, neboť po skončení jiného trestního řízení v přiměřené lhůtě nepokračoval v řízení podáním návrhu na uspokojení stejného nároku v občanském soudním řízení, započne do té doby přerušená promlčecí doba znovu běžet právní mocí rozhodnutí v předchozím řízení.⁷²

3.3.3 Obsah postižního nároku

Obsahem regresního nároku pojistitele je pojistné plnění, které vyplatil poškozeným jako náhradu škody způsobené provozem pojištěného motorového vozidla za pojištěného. Výše pojistného plnění je zákonem omezena a proto i výše regresního nároku pojistitele

---

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006

⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 11. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2958/2007

je omezena. Při jedné škodní události pojistitel plní maximálně 35.000.000,- Kč⁷³ za každého zraněného nebo usmrceného, limit plnění pro škody na věci nebo ušlém zisku je z původních 18.000.000,- Kč zvýšen na 35.000.000,- Kč bez ohledu na počet poškozených.⁷⁴ U škody na majetku se vychází z jeho ceny při uzavření pojistné smlouvy. Náhradu škody převyšující limit 35.000.000,- Kč hradí pojistitel poškozenému sám z vlastních finančních zdrojů. Částka 35.000.000,- Kč je zákonem stanovena jako nejnižší možná hranice plnění pojistitele, záleží na subjektech pojištění, zda si sjednají limit plnění vyšší nebo bez omezení (pojistitel plní do výše skutečné škody). Od toho se pak odvíjí i výše postěžního nároku pojistitele, nemusí požadovat ve všech případech regresní nárok ve výši 100 % vyplaceného pojistného plnění, často, v problémových případech vymáhá jen část plnění, např. v případech, kdy škůdce tvrdí, že alkoholický nápoj požil až po dopravní nehodě.

Regresní nároky pojistitele vůči pojištěnému, pojistníkovi a provozovateli z jedné škodní události se sčítají a jejich celková výše je omezena pojistným plněním, které pojistitel vyplatil poškozeným. Pojistitel nemůže regrese požadovat více, než co sám plnil poškozeným. Z důvodu úspory finančních nákladů na vymáhání regresu pojistitelé stanoví interním předpisem minimální výši regresních nároků, kterou vymáhají.⁷⁵ Výše pojistného plnění poškozenému může být i krácena podle poměru jeho spoluzavinění, např. věděl, že řidič je pod vlivem alkoholu a přesto s ním jel v autě, při jízdě vozidlem se nepřipoutal bezpečnostním pásem atd.⁷⁶ Do 1. 6. 2012 má být provedena „šestá motorová“ směrnice,⁷⁷ která pro škody na zdraví nebo při usmrcení stanoví minimální výši pojistného plnění 1 milion eur na osobu nebo 5 milionu eur bez ohledu na počet osob.

3.3.4 Důvody regresního nároku pojistitele vůči pojištěnému

Dle ust. § 10 ZoPO má pojistitel regresní nárok vůči pojištěnému v případech, kdy pojištěný:

- a) způsobil škodu úmyslně
- b) porušil základní povinnosti provozu na pozemních komunikacích a toto porušení bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody, za kterou pojištěný odpovídá

---

⁷³ § 3a ZoPO

⁷⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005

⁷⁵ Obvykle se nevymáhá regresní nárok nižší než 3.000,- Kč, u soudu jsou uplatňovány regresní nároky převyšující 5.000,-Kč

⁷⁶ Krátí se 10% a více, rozhodovací praxe soudu připouští krácení maximálně 50%.

⁷⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové pojištění odpovědnosti 2008/0049 ze dne 16. 9. 2009

- c) způsobil škodu neoprávněně použitým vozidlem
- d) bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle § 47 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., sepsat společný záznam o dopravní nehodě nebo ohlásit policii dopravní nehodu, která je škodnou událostí, a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele
- e) bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle § 8 odst. 1, odst. 2 a odst. 3 ZoPO a v důsledku toho byla ztížena možnost řádného šetření pojistitele
- f) bez zřetele hodného důvodu odmítl jako řidič vozidla podrobit se na výzvu příslušníka Policie České republiky zkoušce na přítomnost alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo

Pojistitel má vůči poškozenému regresní nárok v případě, že pojištěný škodu z provozu motorového vozidla **způsobil úmyslně**. Zákon o „povinném ručení“ ani zákon o pojistné smlouvě nevymezují termín „úmysl“, za škodu způsobenou úmyslně se proto považuje škoda způsobená úmyslným jednáním ve smyslu trestního zákona, případy kdy pojištěný chtěl svým protiprávním jednáním způsobit škodu nebo věděl, že ji svým jednáním může způsobit, a pro případ, že ji způsobí, s tím byl srozuměn.

Poruší-li pojištěný základní povinnosti provozu na pozemních komunikacích a tímto porušením způsobí škodu, má proti němu pojistitel právo regresu. Za porušení základních povinností provozu na pozemních komunikacích se pro pojištění odpovědnosti z provozu vozidla rozumí zejména:

1) *užití vozidla, které konstrukcí ani technickým stavem neodpovídá požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, obsluhujících osob, přepravovaných osob a věcí*⁷⁸

Na pozemních komunikacích smějí být provozována jen vozidla, která svou konstrukcí, provedením a technickým stavem splňují požadavky bezpečného a plynulého provozu, neohrožují bezpečnost a zdraví osob a neznečišťují ani nepoškozují pozemní

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. května 2009, sp. zn. 25 Cdo 1772/2007 „Nárok žalující pojišťovny na náhradu za plnění, jež z titulu pojistného plnění vyplatila poškozenému P. L. na náhradě škody způsobené jednáním žalovaného, shledal podle ust. § 10 odst. 1 písm. b) zákona č. 168/1999 Sb. důvodným, neboť příčinou dopravní nehody, z níž škoda vznikla, bylo chybné uchycení levého zadního kola nákladního vozidla žalovaného, jež upadlo za jízdy a narazilo do zaparkovaného osobního vozidla poškozeného. Žalovaný před jízdou nezajistil řádnou prohlídku vozidla, které svým technickým stavem neodpovídalo požadavkům bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích.“ Žalovaný se v tomto případě neubráníl tvrzením, že vozidlo zběžně zkontroloval, že nemohl povolené matice v kolech poznat a byly povolené, protože se mu někdo pokusil pneumatiky odcizit.

komunikaci.⁷⁹ Pokud se technická závada objeví během jízdy, je řidič povinen vozidlo odstavit a závadu odstranit nebo přiměřenou rychlostí zajet do nejbližšího místa, kde lze závadu odstranit. Pojistitel sám musí prokázat, že pojištěné vozidlo bylo v tak neodpovídajícím technickém a konstrukčním stavu, že to bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody. Technické požadavky na vozidlo stanovuje část čtvrtá zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, vyhláška č. 302/2001 Sb., o technických prohlídkách a měření emisí vozidel, a vyhláška č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

2) *provozování vozidla, jehož technická způsobilost k provozu nebyla schválena*

Na žádost výrobce vozidla technickou způsobilost schvaluje Ministerstvo dopravy ČR podle § 17 odst. 1 zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích. Jde o technickou způsobilost typu silničního vozidla, typu systému vozidla, typu konstrukční části vozidla a typu samostatného technického celku. U jednotlivých univerzálně vyrobených vozidel a u vozidel dovezených z cizích států schvaluje technickou způsobilost podle § 33 odst. 1 a § 34 odst. 1 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, příslušný úřad obce s rozšířenou působností.

3) *řidič provozuje vozidlo bez příslušného typu řidičského oprávnění*

V souladu s § 3 odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, smí motorové vozidlo řídit pouze osoba, která je držitelem příslušného řidičského oprávnění. Nárok pojistitele se nevztahuje na řidiče, který se teprve pod dohledem oprávněného učitele učí ovládat vozidlo nebo skládá zkoušku pro získání řidičského oprávnění.

Ve věcech řidičského oprávnění (jeho udělování) rozhoduje podle § 124 odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, obecní úřad obce s rozšířenou působností. Řidičská oprávnění se zapisují do řidičského průkazu, dle ust. § 6 odst. 8 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, je řidič při řízení vozidla vždy povinen mít řidičský průkaz u sebe. Řidič musí mít oprávnění k řízení vozidla příslušné skupiny (podskupiny) v rozsahu § 81 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. Na straně pojištěného musí jít o skutečnou absenci řidičského oprávnění, regresní nárok neobstojí, pokud pojištěný řídil vozidlo pouze bez řidičského průkazu (prokazuje existenci oprávnění řídit vozidlo) nebo pokud v době

---

⁷⁹ Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

škodní události měl řidičský průkaz zadržen státním orgánem, ale zatím nebylo pravomocně rozhodnuto o uložení zákazu řízení motorových vozidel.

4) *řízení vozidla řidičem, kterému byl uložen zákaz této činnosti, v době zákazu*

Zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel může být řidiči uložen soudem v trestním řízení⁸⁰ (pachatel se dopustil trestného činu v souvislosti s řízením motorového vozidla) nebo správním orgánem v přestupkovém řízení za přestupky uvedené ve zvláštní části přestupkového zákona⁸¹ nebo v jiném právním předpisu. Zákaz činnosti lze v trestním řízení uložit na jeden až deset let, v přestupkovém řízení na dobu maximálně dvou let. Pojistitel si v souvislosti s šetřením pojistné události vždy vyžádá kopii řidičského oprávnění pojištěnce, pokud ji pojištěnec neposkytne, dotazuje se příslušných orgánů veřejné správy, zda pojištěnému nebyl uložen zákaz řízení.

5) *řidič vozidla řídí vozidlo pod vlivem alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo*

Toto jednání je dle § 5 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, zakázáno. Podle § 16 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, osoba, která vykonává činnost, při níž by mohla ohrozit život nebo zdraví svoje nebo dalších osob nebo poškodit cizí majetek, nesmí požívat alkoholické nápoje nebo návykové látky před nebo při výkonu této činnosti. V českém právním řádu platí pro alkohol za volantem nulová tolerance, řidič motorového vozidla nesmí být pod vlivem alkoholu (výsledek vyšetření 0-0,2 g/kg ethanolu v krvi nebo dechu v souvislosti s odchylkou měření) nebo omamných látek. Výklad pojmů „alkoholický nápoj“ obsahuje § 2 písm. k) zákona č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. „Alkoholickým nápojem se rozumí lihovina, víno a pivo; alkoholickým nápojem se dále rozumí též nápoj, který obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu.“ Seznam látek, které jsou považovány za omamné a psychotropní obsahuje sedm příloh zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

Ovlivnění alkoholem nebo omamnými látkami se podle současné právní úpravy zjišťuje buď orientační zkouškou⁸² nebo lékařským vyšetřením.⁸³ Řidič podstoupí na výzvu

---

⁸⁰Např. trestný čin neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku, trestný čin neposkytnutí pomoci, trestný čin ublížení na zdraví atd.

⁸¹ § 22 odst. 1 písm. c), d), e), f) a § 30 odst. 1 písm. g-i zákona č. 200/1900 Sb., o přestupkovém řízení

⁸² § 2 písm. o) zákon č. 379/2005 Sb. „Orientačním vyšetřením je dechová zkouška, odběr slin, stěr z kůže nebo sliznic.

⁸³ Ministerstvo zdravotnictví ČR ve svém věštníku č. 7/2006 stanovilo postup de lege artis při stanovování hladiny etanolu.

policisty orientační dechovou zkoušku, tuto zkoušku může odmítnout, pak má dle zákona povinnost podstoupit lékařské vyšetření krve nebo moči ke zjištění obsahu alkoholu nebo omamných látek.⁸⁴ Pokud řidič podstoupí orientační zkoušku, může ho policista vyzvat, aby podstoupil ještě lékařské vyšetření, v tom případě má řidič povinnost podstoupit i toto vyšetření. Po orientační zkoušce má řidič právo požadovat i následné lékařské vyšetření a to musí být provedeno.

Orientační zkoušku provádí bezprostředně po dopravní nehodě příslušníci Policie ČR (dle § 16 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb., mají dále oprávnění provést dechovou zkoušku příslušníci Vojenské policie, Vězeňské služby ČR, zaměstnavatel, ošetřující lékař a osoba pověřená kontrolou) u řidičů motorových vozidel, kteří jsou účastníky dopravní nehody. Pokud jsou pochybnosti o tom, kdo řídil vozidlo při dopravní nehodě, může provést orientační zkoušku u dalších účastníků dopravní nehody. Lékařské vyšetření musí být provedeno ve specializovaném zdravotním zařízení v odborné laboratoři.

Příčinnou souvislost mezi stavem vyvolaným užitím alkoholu, omamné látky nebo vyloučeného léku, a vznikem škody není třeba prokazovat, pojistiteli vzniká regresní nárok již na základě skutečnosti, že řidič byl v době pojistné události ovlivněn zakázanou látkou. Pro prokázání ovlivnění řidiče alkoholem v předsoudním stádiu i v soudním řízení postačuje pojistiteli pozitivní výsledek orientační dechové zkoušky, provedené analyzátozem alkoholu v dechu, který splňuje podmínky stanovené vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu, ve znění vyhlášky č. 65/2006 Sb. V praxi se objevují v poslední době případy, kdy řidiči, kterým byl bezprostředně po nehodě zjištěn v krvi alkohol, tvrdí na svou obranu, že alkohol požili až po nehodě v důsledku rozrušení. V přestupkovém nebo trestním řízení může být taková obrana úspěšná, pokud soudní znalec tuto variantu nevyloučí.

6) *Předání řízení vozidla osobě výše uvedené pod čísly 3-5*

Není rozhodující, zda osoba předávající věděla o stavu řidiče, kterému řízení vozidla předala. Regresní právo pojistiteli vzniká samostatně, neznemožňuje mu, aby uplatnil současně i právo proti řidiči přímo, ovšem s výhradou, že celkem uplatňovaná částka nepřesáhne úhrn pojistitelem vyplacených náhrad. V případě, že provozovatel vozidla předá vozidlo řidiči s vědomím, že tento řidič je například pod vlivem alkoholu, vzniká pojistiteli regresní nárok podle § 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. f) ZoPO proti provozovateli vozidla

---

⁸⁴ § 16 odst. 2 a odst. 3 zákon č. 379/2005 Sb.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 6. 2008, č.j. 8 As 11/2007

a zároveň regresní nárok vůči řidiči vozidla podle ust. § 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. e) ZoPO.⁸⁵ Vzhledem k tomu, že v § 10 odst. 1 ZoPO je pojištěný definován jako ten, kdo odpovídá pojistiteli za škodu způsobenou mu tím, že za pojištěného plnil poškozenému, je nutno v daném případě vymezit, kdo je touto odpovědnou osobou. V případě odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků ve smyslu § 427 odst. 1 OZ je jí osoba provozující dopravu, tedy provozovatel. Pokud je tímto provozovatelem zaměstnavatel, odpovědnost řidiče, jež v době nehody řídil při plnění pracovních povinností vozidlo svého zaměstnavatele, nepřichází vůči pojistiteli ve smyslu § 10 odst. 1 ZoPO v úvahu, protože jednání řidiče-zaměstnance se podle § 420 odst. 2 OZ přičítá jeho zaměstnavateli, který je provozovatelem vozidla.⁸⁶

Regresní nárok vzniká pojistiteli vůči pojištěnému i v případě, že pojistnou událost spáchá **neoprávněně užitým vozidlem**. K neoprávněnému užití vozidla dochází především při páchaní trestné činnosti, kdy se pojištěný zmocní cizího vozidla v úmyslu ho přechodně užívat nebo spoluužívat, užívá svěřeného vozidla bez oprávnění, nebo neoprávněně užívá cizí vozidlo, kterého se zmocnil. Regresní nárok pojistitele vychází až z pravomocného rozsudku soudu, z něhož neoprávněnost užití motorového vozidla vyplývá. Dále lze za neoprávněné použití vozidla považovat i jednání, které je přestupkem „proti majetku“ dle ust. § 50 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Pojistitel má právo uplatnit regresní nárok vůči pojištěnému tehdy, pokud mu **ztížil možnost řádného šetření pojistné události tím**, že jako osoba odpovědná za škodu způsobenou provozem motorového vozidla **nesplnila bez zřetele hodného důvodu povinnost neprodleně ohlásit příslušníku Policie ČR dopravní nehodu**, při níž došlo k usmrcení nebo zranění osoby, k hmotné škodě na některém ze zúčastněných vozidel a přepravovaných věcech celkem zřejmě převyšující částku 100.000,- Kč nebo ke škodě na majetku třetí osoby.⁸⁷ Pro stanovení hmotné škody se záměrně užívá termín „zřejmě převyšující“, protože účastníci dopravních nehod nejsou obvykle automobiloví odborníci a ceny vozidel a jejich oprav neznají, jen odhadují.

Pojistitel má proti pojištěnému regresní nárok i v případě, že pojištěný bez zřetele hodného důvodu nevyčkal na místě dopravní nehody na příchod policisty a tím ztížil možnost

---

⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2863/2006

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 32 Odo 1397/2005

⁸⁷ § 47 odst. 4 a odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

řádného šetření pojistné události pojistiteli.⁸⁸ Účastníci smí opustit místo dopravní nehody jen na nezbytně nutnou dobu, aby přivolali pomoc zraněným nebo zajistili bezpečnost silničního provozu (odklidí překážky z pozemní komunikace, varují kolem projíždějící vozidla), pak se musí vrátit na místo dopravní nehody, aby ho zabezpečili před narušením.

Pojistitel též uplatní svůj regresní nárok proti účastníku dopravní nehody, který poruší povinnost ohlásit Policii ČR dopravní nehodu, při níž byla na zúčastněných vozidlech (včetně přepravovaných věcech) nebo jiných věcech způsobena hmotná škoda zřejmě nižší než 100.000,- Kč, jestliže účastníci dopravní nehody bez zbytečného odkladu nese-psali záznam o dopravní nehodě (nedohodli se na míře účasti na způsobení škody, škodovém ději) nebo byla-li způsobena škoda na majetku třetí osoby a v důsledku některého z těchto jednání byla pojistiteli ztížena možnost řádného šetření pojistné události. Záznam o dopravní nehodě musí být sepsán bez zbytečného odkladu, jeho sepsání třeba až následující den po škodné události, by odporovalo smyslu zákona, stejně jako ohlášení dopravní nehody Policii ČR několik hodin po dopravní nehodě.⁸⁹

Zákon pro vznik tohoto regresního nároku stanoví dvě podmínky, které musí být splněny kumulativně – za prvé nesplnění povinnosti podle zvláštního právního předpisu ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí, a za druhé, že v důsledku porušení povinnosti pojištěného ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí, byla zároveň ztížena možnost řádného šetření pojistitelem podle ust. § 9 odst. 3 ZoPO.⁹⁰ Z různorodosti judikatury vyplývá, že znění § 10 odst. 1 písm. d) ZoPO zvolil zákonodárce nepřesně. Podle gramatického výkladu lze ustanovení chápat tak, že pojistitel má povinnost provést šetření pojistné události do 3 měsíců od okamžiku kdy u něj poškozený uplatní svůj nárok na pojistné plnění. Pojistiteli by pak vznikl regresní nárok z tohoto důvodu, když by ve stanovené lhůtě nestihl prošetřit pojistnou událost, protože mu pojištěný ztížil možnost šetření tím, že nese-psal s poškozeným záznam o dopravní nehodě nebo dopravní nehodu nenahlásil policii. Pojistitel by si proto musel sám opatřit informace o pojistné události, např. dotazovat se pojištěného i poškozeného na průběh dopravní nehody, na zavinění, provést technické kontroly poškozených vozidel, vyžádat si lékařské zprávy o poškození zdraví na příslušných pracovištích atd. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007 a rozhodnutí ze dne 20. 9. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3349/2009, Nejvyšší soud ČR žalobám, ve kterých pojistitel uplatňoval regresní nárok z tohoto důvodu,

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 32 Odo 906/2005

⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 9. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3349/2009

nevyhověl, protože dle názoru soudu pojistitel jako žalobce neprokázal, jakým způsobem pojištěný ztížil možnost řádného šetření, když dopravní nehodu ohlásil policii až po uplynutí nějakého času od dopravní nehody. Nejvyšší soud ČR posuzoval dané regresní nároky podle časového hlediska tak, že pokud pojištěný nahlásil policii dopravní nehodu hodinu a půl po nehodě, nijak neztížil pojistiteli možnost řádného šetření. Soud svůj názor podložil tvrzením, že do dvou hodin po dopravní nehodě nelze ovlivnit fyzický stav pojištěného, lze zjistit ovlivnění alkoholem nebo omamnými látkami, a ani technický stav vozidla nelze za tento časový úsek výrazně zlepšit nebo změnit. V rozhodnutí ze dne 6. 10. 2010, sp. zn. 23 Cdo 961/2009 již ale Nejvyšší soud ČR považoval 6-ti hodinovou prodlevu mezi dopravní nehodou a ohlášením dopravní nehody, za ztížení možnosti řádného šetření pojistitele, kdy se soud řídil tvrzením znalce, že za 6 hodin se fyzický stav pojištěného změní natolik, že již nelze zjistit, zda v době dopravní nehody řídil vozidlo pod vlivem alkoholu nebo omamných látek. Z výkladu předmětného ustanovení se jeví právně nejpřesnější názor Nejvyššího soudu ČR vyjádřený v rozhodnutí ze dne 15. 4. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1791/2008 - „Smyslem této úpravy je totiž vytvoření podmínek pro to, aby pojistitel mohl řádně a dostatečně posoudit všechny okolnosti v souvislosti s jeho zákonnou povinností poskytnout poškozenému plnění za pojištěnou osobu. I když prvotním je samozřejmě zjištění údajů potřebných pro plnění poškozenému, patří sem i okolnosti promítající se do práva pojistitele požadovat náhradu poskytnutého plnění (jeho části) od pojištěné osoby, jsou-li splněny zákonem stanovené podmínky. Jde totiž o vypořádání trojstranného právního vztahu mezi poškozeným, pojištěným a pojistitelem, který vzniká ve specifické sféře povinného smluvního pojištění odpovědnosti za škodu. Z uvedeného tedy vyplývá, že ztížení možnosti řádného šetření pojistné události pojistitelem podle § 9 odst. 3 ve smyslu ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 168/1999 Sb. se vztahuje nejen k okolnostem významným pro plnění z pojištění odpovědnosti poškozenému, nýbrž i k důvodům, pro které může pojistitel vůči pojištěnému uplatnit regresní nárok.“

Z důvodu nenahlášení dopravní nehody nebo opuštění místa nehody nemůže policie zjistit, zda byl pojištěný v době dopravní nehody pod vlivem alkoholu nebo omamných látek, v jakém technickém stavu bylo pojištěné vozidlo, mechanismus dopravní nehody a vzniká zde i pochybnost o tom, kdo byl skutečně řidičem vozidla v době dopravní nehody. Nemohou tak být zjištěny okolnosti, které by zakládaly regresní nárok pojistitele. Pojistitel sám bezprostředně po nehodě žádné šetření v místě nehody neprovádí, proto je plně odkázán na šetření policie.

Pojistiteli vzniká regresní nárok i vůči pojištěnému, který bez zbytečného odkladu na výzvu poškozenému nedoloží (nesdělí) údaje, které jsou nezbytné pro uplatnění nároku poškozeného u příslušného pojistitele, minimálně mu nesdělí své jméno a příjmení/název, bydliště/sídlo, identifikační údaje vlastníka vozidla, název a sídlo pojistitele, číslo pojistné smlouvy a státní poznávací značku vozidla, kterým byla škoda způsobena - tím pojištěný ztíží možnost řádného šetření pojistitele.

Dle mého názoru je regresní nárok čistě zájem pojistitele, ale řádné prošetření pojistné události je v zájmu i poškozených, kteří byly jednáním pojištěného poškozeni, a zkráceným prošetřením pojistitele by byli poškozeni znovu. Podle smyslu ustanovení, které mu zákonodárce chtěl zřejmě dát, se domnívám, že de lege ferenda by toto ustanovení zákona mělo znít spíše takto: *„Pojistitel má proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho plnil, pokud pojištěný bez zřetele hodného důvodu nesplnil povinnost podle zákona upravujícího provoz na pozemních komunikacích sepsat bez zbytečného odkladu společný záznam o dopravní nehodě nebo ohlásit dopravní nehodu, která je škodnou událostí. Ledaže pojištěný prokáže, že porušením této povinnosti nebyla ztížena možnost řádného šetření pojistitele.“* Tím by vyvratitelná právní domněnka přenesla důkazní břemeno z pojistitele, který dnes obtížně prokazuje ztížení možnosti řádného šetření, obvykle pouze obecnými tvrzeními viz. výše, na pojištěného, který by sám mohl jednoduše prokázat, co mu bránilo ohlásit dopravní nehodu nebo sepsat záznam o dopravní nehodě bez zřetele hodného důvodu.

Pojištěný má vůči pojistiteli informační povinnost, která vychází ze zákona i z pojistných podmínek. Jeho povinností je pojistiteli bez zbytečného odkladu písemně oznámit vznik škodné události (k tomu pojistitel poskytuje pro usnadnění formulář hlášení škodné události) a detailně popsat její skutkový děj, doložit potřebné dokumenty (kopie řidičského průkazu, kopie technického průkazu vozidla atd.) a poskytnout pojistiteli součinnost při šetření pojistné události např. dopravit vozidlo ke znaleckému zkoumání. Dále má povinnost bez zbytečného odkladu písemně pojistiteli sdělit, že poškozený proti němu uplatňuje ať pouze u pojištěného samotného nebo přímo u civilního soudu nárok na náhradu škody a vyjádřit se k oprávněnosti a výši nároku, dále oznámit, že v souvislosti se škodnou událostí bylo zahájeno správní nebo trestní řízení a v jaké procesní fázi se nachází popřípadě, k jakým závěrům dospělo. Tyto informace jsou důležité pro pojistitele, aby se mohl připojit k řízení a ovlivnit tak výši poskytnutého plnění, případě výsledek řízení může založit i regresní nárok pojistitele.

Poruší-li pojištěný některou z výše uvedených informačních povinností a tím ztížil možnost provést řádné šetření pojistné události pojistiteli, nebo možnost posoudit právní základ jednotlivých nároků na náhradu škody a jejich výši a ukončit tak ve lhůtě požadované zákonem šetření řádně a včas,⁹¹ vzniká pojistiteli samostatný regresní nárok i v rozsahu nákladů šetření pojistné události, které musel vynaložit, nebo jiných nákladů vyvolaných porušením těchto povinností. V praxi se často vyskytují případy, kdy pojištěné vozidlo změnilo vlastníka, aniž by to původní vlastník (pojistník) oznámil pojistiteli. Vlastníci často zanedbávají svou povinnost ohlásit pojistiteli změnu vlastníka vozidla, přestože až ohlášením této změny pojistiteli dojde k zániku pojistné smlouvy a pojištění. Z ust. § 12 odst. 2 ZoPO a judikatury Nejvyššího soudu ČR vyplývá, že je povinností pojistníka oznámit pojistiteli změnu vlastnictví vozidla, které je předmětem pojistné smlouvy, v případě, že tak pojistník neučiní, nemůže se účinně bránit regresnímu nároku pojistitele z důvodů vymezených v § 10 odst. 1 písm. d) a písm. e), pokud dojde ke škodní události po změně vlastnictví. V takovém případě pojistník již není vlastníkem pojištěného vozidla (nemá ho ve své moci, nemůže ovlivnit nakládání s vozidlem) a pravděpodobně nebude ani odpovědným řidičem, přesto má proti němu pojistitel regresní nárok, protože pojistník řádně nevyověděl pojistnou smlouvu.⁹²

Ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) a písm. g) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, stanoví povinnost řidiče podrobit se na výzvu příslušníka Policie ČR zkoušce na přítomnost alkoholu, omamných nebo psychotropních látek nebo léků, u nichž je zakázáno řízení vozidla. Tento důvod regresního nároku v prvotní právní úpravě povinného ručení chyběl, byl zaveden až novelizací zákona č. 168/1999 Sb, zákonem č. 47/2004 Sb., změna zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla. Zákonodárce tak vyšel vstříc pojistitelům, kteří museli velice obtížně a často neúspěšně v soudním řízení při uplatňování regresního nároku dle § 10 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. e) ZoPO prokazovat, že pojištěný řidič, který se bezdůvodně odmítl na výzvu Policie ČR podrobit zkoušce na přítomnost alkoholu, skutečně způsobil pojistnou událost pod vlivem alkoholu nebo omamných látek.⁹³ Řidič odmítl podstoupit orientační zkoušku a lékařské vyšetření,

---

⁹¹ ZÁRYBNICKÁ, J., SCHELLE, D. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. 1. vydání, Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. s. 118-119.

⁹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 7. 2007, sp. zn. 32 Odo 1471/2005 V uvedeném případě Nejvyšší soud ČR potvrdil regresní nárok pojistitele proti pojistníkovi, který vozidlo prodal a změnu vlastnictví neohlásil pojistiteli. Neobstála ani námitka pojistníka, že je povinností pojistitele ověřit si před každým pojistným plněním vlastníka pojištěného vozidla. Podle soudu pojistitel splnil svou povinnost řádně pojistnou událost prošetřit tím, že několikrát kontaktoval prostřednictvím dopisu pojistníka, který pojistiteli nikdy neodpověděl.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 12. 2007, sp. zn. 30 Cdo 2863/2006

a pak mu pojistitel nepřiměřeně ztíženým způsobem musel prokazovat (např. výsledkem svědků), že pod vlivem alkoholu nebo omamných látek motorové vozidlo skutečně řídil.

Podle stávající právní úpravy **odmítne-li řidič na výzvu policie podstoupit jakékoli vyšetření na zjištění ovlivnění alkoholem nebo omamnými látkami** (viz. výše bod 5), má se za to, že v době dopravní nehody byl pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek. Důkazní břemeno je potom na straně regresního dlužníka, on sám musí prokazovat, že pod vlivem alkoholu nebo omamných látek v době pojistné události nebyl.

3.3.5 Regresní nárok vůči pojistníkovi

Pokud pojistník při uzavírání pojistné smlouvy vědomě uvede nepravdivé nebo neúplné skutečnosti podstatné pro uzavření smlouvy, které se staly příčinnou škodní události, vznikne pojistiteli regresní nárok ve výši vyplaceného pojistného plnění vůči tomuto pojistníkovi. Pojistitel pojistil na základě nesprávných nebo nepřesných údajů pojistníka motorové vozidlo, které by zřejmě při znalosti pravdivých údajů nepojistil. Bylo by v rozporu s dobrými mravy, kdyby byl pojistitel povinen poskytnout pojistné plnění za pojistníka, který ho vědomě uvedl v omyl. Podmínkou regresního nároku je, že musí jít o nepravdivé nebo nepřesné skutečnosti, které byly pro uzavření smlouvy podstatné a které si pojistitel nemohl zjistit sám. Z literatury ani z judikatury nevyplývá konkrétní příklad užití tohoto ustanovení v praxi, kdy by sama nepravdivá nebo neúplná skutečnost způsobil škodní událost.

3.3.6 Regresní nárok vůči provozovateli vozidla

Aby zákonodárce motivoval zájem provozovatele⁹⁴ o vozidlo a jeho řidiče, zavedl § 10 odst. 3 ZoPO solidární odpovědnost provozovatele a pojištěného za regresní nároky pojistitele založené porušením základních povinností silničního provozu vymezených v § 10 odst. 2 ZoPO (viz. ad b)). Provozovatel má pečovat o technický stav vozidla a dát o to, komu vozidlo svěří k užití.

Provozovatel se solidární odpovědnosti sprostí, když prokáže, že nemohl jednání pojištěného, který způsobil dopravní nehodu, ovlivnit. Regresní nárok pojistiteli nevzniká, pokud provozovatel utrpěl podle § 6 odst. 2 ZoPO sám škodu v době, kdy vozidlo řídil pojištěný (osoba odlišná od provozovatele), a to do výše pojistného plnění, na které provozovateli vznikl nárok z pojistné události. V tomto případě je provozovatel s pojištěným

---

⁹⁴Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. 25 Cdo 799/2006 „Provozovatelem vozidla je ten, kdo má trvalou možnost právní a faktické dispozice s vozidlem.“

škůdcem vázán vůči pojistitelovu regresnímu nároku společně a nerozdílně, škůdce bude mít regresní dluh v plné výši, regresní dluh provozovatele bude zkrácen o plnění, které mu z důvodu náhrady škody poskytl pojistitel. Je to případ zákonem založené solidární odpovědnosti v regresním nároku, který se od obecných regresů závazkového práva odlišuje tím, že společný dluh regresních dlužníků je solidární nikoli dílčí.

Do nepříjemné situace se dostává provozovatel, pokud pojištěný způsobí škodní událost pod vlivem alkoholu nebo jiných omamných látek. Obtížně pak musí prokazovat, že o stavu řidiče nevěděl, když mu předával vozidlo k provozu. Aby se solidární odpovědnosti provozovatel vyhnul, měl by provést orientační zkoušku na alkohol a jiné omamné látky před každým zapůjčením vozidla. „Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla zakotvené v zákoně č. 168/1999 Sb. se vztahuje na odpovědnost každé osoby, která za škodu, jež byla způsobena v souvislosti s provozem (pojištěného) vozidla, odpovídá. Odpovědnost provozovatele vozidla za škodu způsobenou jeho provozem (§ 427 a násl. OZ) nevyklučuje (souběžnou) odpovědnost řidiče vozidla za škodu způsobenou při téže škodní události porušením právní povinnosti podle § 420 odst. 1 obč. zák. Z toho plyne, že v případě plurality odpovědných subjektů (řidiče a provozovatele vozidla) závisí na pojistiteli, který z uvedeného titulu plnil poškozenému, vůči kterému z nich (případně zda vůči oběma) uplatní své postihové právo vyplývající z ustanovení § 10 zákona č. 168/1999 Sb.“⁹⁵ Provozovatel odpovídá solidárně s tím, kdo užil jeho vozidlo bez jeho vědomí⁹⁶ nebo proti jeho vůli, jestliže mu toto užití z nedbalosti umožnil, např. se nepostaral o náležité zabezpečení vozidla proti jeho užití (proti vůli provozovatele je užito vozidlo, které bylo odcizeno z jeho zamčené garáže i to, které bylo užito přes zákaz provozovatele).⁹⁷

---

⁹⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2871/2007

Stejný právní názor vyjádřil Nejvyšší soud v rozsudku bývalého Nejvyššího soudu SSR ze dne 27. 9. 1977, publikovaný pod č. 29/1979 ve Sbírce rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 990/2008 komentář Občanský zákoník, C. H. Beck, autoři Švestka, Jehlička, Škárová, Spáčil a kol., 10. vydání, 2006, s. 735-737.

⁹⁶ Provozovatel o použití nevěděl nebo nevěděl, za jakých okolností bylo vozidlo použito. U tzv. „černých jízd“ zaměstnanců vozidlem zaměstnavatele je nutno rozlišovat případy zneužití vozidla při plnění pracovních úkolů od zcela svévolného použití vozidla mimo pracovní rámec.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. října 2003, sp. zn. 25 Cdo 214/2002 „Rodič, který sedmnáctiletému synovi umožnil dispozici s vozidlem tím, že mu v době své nepřítomnosti vůz a klíče nechal volně přístupnými, aniž by předpokládal, že syn může vozidlo použít k jízdě, umožnil svou nedbalostí užití dopravního prostředku a odpovídá společně se svým synem za škodu jím způsobenou při řízení osobního motorového vozidla bez vědomí rodiče.“

⁹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2157/2004 „Vlastník vozidla, který vozidlo bez časového omezení svěří nezletilé osobě – synovi, odpovídá společně a nerozdílně za škodu způsobenou při jízdě s tímto vozidlem třetí osobou, které syn vlastníka přes výslovný zákaz vozidlo půjčovat toto vozidlo půjčil.“

3.4 Vozidla s výjimkou z pojištění odpovědnosti

Ustanovení § 5 zákona č. 168/1999 Sb., stanoví skupiny vozidel, jejichž provoz nemusí být podle zákona pojištěn. Jde o vozidla ve vlastnictví státu, kde není třeba pochybovat o platební schopnosti v případě vzniku škodní události. Jsou to vozidla složek integrovaného záchranného systému neužívaná pro podnikání zařazená do integrovaného záchranného systému kraje, vozidla provozovaná Bezpečnostní informační službou, Vojenským zpravodajstvím, Úřadem pro zahraniční styky a informace, Policií ČR, sbory dobrovolných hasičů obce a cizozemská vozidla, jejichž řidič je držitelem platné zelené karty.

Škodu způsobenou provozem vozidla s výjimkou z pojištění odpovědnosti hradí ministerstvo financí. Následně má ministerstvo financí regresní nárok ve výši poskytnuté náhrady škody proti osobě, která škodu způsobila za stejných podmínek jako pojistitel vůči pojištěnému viz. kapitola 3.3.4.

3.5 Regresní nárok České kanceláře pojistitelů

Na základě výše uvedeného zákona podle požadavků „motorových“ směrnic ES/EU vznikla ke dni 30. 7. 1999 Česká kancelář pojistitelů, na níž přešly všechny práva a povinnosti vzniklé České pojišťovně, a.s. ze zákonného pojištění včetně všech vytvořených finančních rezerv. Došlo k otevření pojistného trhu a pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel začaly poskytovat komerční pojišťovny.

Česká kancelář pojistitelů funguje jako profesní organizace, která sdružuje všechny pojistitele s oprávněním poskytovat pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Česká kancelář pojistitelů poskytuje poškozeným plnění z garančního fondu v případě, že je provozem vozidla způsobena škoda na zdraví nebo usmrcení, za kterou odpovídá nezjištěná osoba a škodní událost šetřila Policie ČR;⁹⁸ škodu způsobila osoba bez pojištění odpovědnosti provozu motorového vozidla;⁹⁹ v případě úpadku pojistitele (nemůže provést pojistné plnění poškozeným); v případě hraničního pojištění¹⁰⁰ i v případě cizozemského vozidla, na které se nevztahuje povinnost uzavřít hraniční pojištění; a v případě pojistné události nastalé u vozidla zasláného z EU, které ještě nebylo v ČR registrováno.

---

⁹⁸ Výše způsobené škody vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škodu vzniklou odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat, a ušlého zisku musí být minimálně 10.000,-Kč

⁹⁹ ČKP si pravidelně vyměňuje informace s centrálním registrem vozidel, který vede ministerstvo vnitra, a zjišťuje tak vozidla registrovaná k provozu bez pojištění.

¹⁰⁰ Uzavírá jej řidič cizozemského vozidla při vstupu do ČR smlouvou s ČKP, uzavřeno je zaplacením pojistného, uzavírá se minimálně na 15 dní

Výplatou plnění z garančního fondu vznikne dle ust. § 24 ZoPO, ČKP regresní nárok vůči:

- 1) nezjištěné osobě,¹⁰¹ která způsobila závažnou škodu na zdraví¹⁰² nebo ušlém zisku provozem dosud nezjištěného vozidla
- 2) osobě bez pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, byl-li provoz vozidla, jímž byla škoda způsobena, podmíněn pojištěním odpovědnosti¹⁰³
- 3) vůči vlastníku vozidla, které bylo odesláno z jiného členského státu do České republiky jako státu cílového určení, nebylo-li k tomuto vozidlu sjednáno pojištění odpovědnosti podle ZoPO a ke škodní události došlo ve lhůtě do 30 dnů ode dne, kdy kupující osoba vozidlo převzala, i když vozidlo nebylo v České republice registrováno¹⁰⁴

Výše regresního nároku ČKP odpovídá součtu plnění poskytnutých všem poškozeným a nákladů, které ČKP musela na vyřízení případu vynaložit. ČKP nevyřizuje žádosti o náhradu škody sama, ale žádosti přerozděluje mezi jednotlivé pojistitele s oprávněním poskytovat „povinné ručení“, tito pojistitelé ČKP následně vyúčtují své služby. Na rozdíl od pojistitelů, ČKP nehradí z garančního fondu regresní nárok zdravotní pojišťovny v případě, že škodu způsobí neznámá osoba. Zdravotní pojišťovna musí regresní nárok uplatnit přímo na škůdci.

Původní znění § 24 ZoPO vyvolávalo spory o tom, vůči které osobě má ČKP uplatňovat regresní nárok v případě, že škoda byla způsobena vozidlem bez pojištění odpovědnosti. Nejvyšší soud ČR v rozhodnutích sp. zn. 25 Cdo 990/2008, sp. zn. 32 Cdo 2837/2007, sp. zn. 25 Cdo 1778/2007, sp. zn. 25 Cdo 2821/2008, sp. zn. 25 Cdo 3964/2008 a sp. zn. 25 Cdo 931/2008 vyjádřil názor, že „osobou bez pojištění odpovědnosti“ ve smyslu ustanovení § 24 odst. 2 písm. b) ZoPO není osoba, která nesplní povinnost uzavřít k provozovanému vozidlu pojistnou smlouvu dle § 3 odst. 2 ZoPO, nýbrž osoba odpovídající za škodu způsobenou provozem vozidla, ke kterému taková pojistná smlouva nebyla uzavřena – řidič vozidla. Pojištění odpovědnosti se podle § 6 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb., vztahuje

---

¹⁰¹ Zákon chrání poškozené před zdoluhavým a někdy i neúspěšným pátráním policie po viníkovi dopravní nehody, poškození mohou uplatnit nárok na náhradu škody u ČKP, i když by ho po zjištění viníka měli uplatňovat u jeho pojistitele.

¹⁰² Co je považováno za závažné poškození zdraví by měly stanovit právní předpisy členských států. Motorové směrnice ES/EU doporučují vzít v úvahu situaci, kdy si takové poškození zdraví vyžadovalo nemocniční ošetření. Přitom je členským státům dovoleno stanovit spoluúčast poškozeného na věcné škodě maximálně do výše 500 eur.

¹⁰³ Provozování vozidla bez pojištění odpovědnosti za škodu je správním deliktem, neboť je v rozporu se zákonem - § 16 a 16a ZoPO.

¹⁰⁴ Pojistné plnění poskytuje garanční fond státu EU, do kterého je doručováno.

na každou osobu, která odpovídá za škodu. Za škodu způsobenou provozem motorového vozidla odpovídá podle § 427 OZ jeho provozovatel, podle § 420 odst. 1 OZ pak jeho řidič, pokud způsobil škodu zaviněným porušením právní povinnosti, nejde-li o případ uvedený v § 420 odst. 2 OZ. Má-li tedy ČKP podle § 24 odst. 7 ZoPO, ve znění účinném před novelou provedenou zákonem č. 377/2005 Sb., ve spojení s § 24 odst. 2 písm. b) ZoPO právo postihu vůči tomu, kdo odpovídá za škodu způsobenou provozem nepojištěného vozidla, nemůže mít toto postizní právo proti tomu, kdo za škodu nenese odpovědnost, byť by jako vlastník vozidla nesplnil svou povinnost uzavřít pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti. Podobně se Nejvyšší soud vyjádřil i v rozhodnutí ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3360/2007 – „Jestliže vlastník vozidla není osobou odpovědnou za škodu způsobenou provozem jeho vozidla, k němuž nebylo sjednáno povinné pojištění odpovědnosti za škodu, nemá vůči němu Česká kancelář pojistitelů postizní právo podle § 24 odst. 7 zákona č. 168/1999 Sb. ve znění účinném před novelou provedenou zákonem č. 377/2005 Sb.“ Naproti tomu Ústavní soud v usnesení III. ÚS 812/06 ze dne 11. 3. 2008 zastává právní názor odlišný – ust. § 4 ZoPO¹⁰⁵ jednoznačně povinnost uzavřít pojistnou smlouvu ukládá vlastníku vozidla, a to bez ohledu na to, kdo je jeho provozovatelem. Uzavře-li řádně vlastník vozidla tuto smlouvu, je pojištěným i provozovatel vozidla. Porušení povinnosti uzavřít zákonné smluvní pojištění je pak v první řadě způsobilé vyvolat nepříznivé právní účinky vůči tomu, kdo se porušení povinnosti dopustil, touto osobou je vlastník vozidla, byť odpovědnost provozovatele tím není dotčena. Příмым důsledkem porušení této zvláštním zákonem vlastníku stanovené povinnosti není v daném případě pouze škoda na vozidle vzniklá při škodné události ve smyslu ustanovení § 427 odst. 2 obč. zák., nýbrž především vznik zákonného nároku poškozeného na náhradu této škody z garančního fondu ČKP, jež je povinna uhradit plnění osobě, které vznikla škoda způsobená provozem vozidla, za kterou odpovídá osoba bez pojištění odpovědnosti. Nárok poškozeného vůči ČKP je tak vyvolaný dvěma okolnostmi - porušením povinností provozovatele při provozu vozidla a porušením povinností vlastníka vozidla uzavřít zákonné smluvní pojištění, z něhož by jinak byla škoda hrazena. Odpovědnost ČKP k náhradě škody, resp. k výplatě plnění namísto pojistitele, však dle názoru Ústavního soudu primárně vzniká jako důsledek porušení odpovědnosti vlastníka vozidla stanovené mu v § 4 ZoPO, neboť pokud by bylo vozidlo řádně pojištěno, k náhradě škody by byla zavázána příslušná pojišťovna, s níž vlastník vozidla (stěžovatelka) smlouvu uzavřel. Regresní nárok

---

¹⁰⁵ § 3 odst. 2 ZoPO ve znění účinném do 1. 6. 2008 - Uzavřít pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti (dále jen "pojistná smlouva") je povinen vlastník nebo spoluvlastník (dále jen "vlastník") tuzemského vozidla nebo řidič cizozemského vozidla, nestanoví-li tento zákon jinak.

ČKP na náhradu částek, které plnila ze škodné události namísto pojišťovny, s níž měla mít stěžovatelka smlouvu uzavřenu, je originárním nárokem majícím původ v příslušných ustanoveních zvláštního zákona (§ 24 odst. 9 ZoPO), a to vůči tomu, kdo její povinnost plnit z garančního fondu vyvolal. Touto osobou je přitom jednoznačně vlastník vozidla. Pokud by totiž svou zákonnou povinnost splnil, nevznikl by nárok poškozeného vůči ČKP, ani následný regresní nárok; povinnost k plnění by nesla třetí osoba - příslušná pojišťovna.

Vědom si dvojího výkladu doplnil zákonodárce § 24 odst. 9 ZoPO zákonem č. 137/2008 Sb., změna zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, s účinností od 1. 6. 2008, ustanovením o solidární odpovědnosti provozovatele a řidiče vozidla (pouze pokud za škodu odpovídá), jehož provozem byla škoda způsobena, tím vyšel vstříc názoru Ústavního soudu i Nejvyššího soudu.¹⁰⁶ Odpovídá-li za škodu více osob, jsou solidárními regresními dlužníky ČKP. Nelze-li určit provozovatele vozidla, je solidárním dlužníkem ČKP vedle odpovědného řidiče i vlastník vozidla, pokud mu vozidlo nebylo před dopravní nehodou odcizeno.

Členství České republiky v EU a snahy EU o vytvoření přátelského prostředí pro občany EU ve všech členských státech se projevilo i v zákoně o pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005, kterou se mění směrnice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/EHS a 90/232/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/26/ES o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, je do ZoPO zaveden § 24a a §24b, které upravují pojistné vztahy se zahraničním prvkem, který nepřesahuje hranice EU.

V souladu s ust. § 24a ZoPO poskytuje ČKP náhradní plnění z garančního fondu poškozeným, pokud pojistitel neposkytne pojistné plnění oprávněnému v zákonné tříměsíční lhůtě po skončení pojistného šetření, pojistitel není zjištěn nebo neustanoví svého škodního zástupce.¹⁰⁷ Poškozený se může se svým nárokem obrátit na ČKP, ta mu poskytne pojistné plnění do 2 měsíců od podání písemné žádosti. Poskytnutím náhradního plnění vzniká ČKP

---

¹⁰⁶ Usnesení Ústavního soud ČR III. ÚS 1758/10 ze dne 29. 07. 2010, kde Ústavní soud podpořil názor Nejvyššího soudu ČR „*zdůraznil, že "osobou bez pojištění odpovědnosti dle § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. 168/1999 Sb." není jen osoba, která nesplní povinnost uzavřít pojistnou smlouvu podle § 4 tohoto zákona, nýbrž i osoba, která odpovídá za škodu způsobenou provozem vozidla, ke kterému taková pojistná smlouva nebyla uzavřena, a žalobci tudíž svědčí právo postihu vůči každému, kdo za způsobenou škodu odpovídá a za koho plnil, tedy i proti stěžovateli (řidiči vozidla, který způsobil dopravní nehodu vozidlem bez pojištění odpovědnosti).*“

¹⁰⁷ Ten má zabezpečit poškozeným jednodušší dosažení odškodnění v případě, kdy při jejich pobytu v některém z členských států mimo jejich bydliště, utrpí v důsledku dopravní nehody škodu na zdraví nebo majetku. Úkolem škodního zástupce je projednat a vyřídit nároky z událostí, které splňují zákonem stanovené podmínky. Musí být schopen šetřit případ v úředním jazyce členského státu, kde má poškozený bydliště.

regresní nárok jak vůči škůdci, tak vůči pověřenému škodnímu zástupci zahraničního pojistitele, který vozidlo pojistil.

ČKP poskytuje plnění poškozeným s bydlištěm nebo sídlem na území ČR i v případě, že k dopravní nehodě dojde na území jiného členského státu. Pokud nebylo zjištěno vozidlo, jehož provozem byla škoda způsobena, nebo není možné zjistit odpovědného zahraničního pojistitele do dvou měsíců od dopravní nehody, poskytne ČKP náhradu škody poškozeným a výplatou z garančního fondu jí vznikne regresní nárok vůči garančnímu fondu členského státu EU (je to zahraniční obdoba ČKP). Regresní nárok může uplatnit vůči garančnímu fondu členského státu, ve kterém k dopravní nehodě došlo nebo ve kterém má pojištěné vozidlo obvyklé stanoviště.

Z judikatury Nejvyššího soudu ČR¹⁰⁸ vyplývá, že nárok ČKP vůči osobě odpovědné za škodu na náhradu toho, co za ni plnila poškozenému podle § 24 odst. 9 ZoPO, není nárokem z odpovědnosti na škodu,¹⁰⁹ nýbrž regresním nárokem založeným podle zvláštního právního předpisu a proto se jeho promlčení řídí ustanovení § 101 občanského zákoníku (ZoPO neobsahuje zvláštní ustanovení o promlčení, proto se užije občanského zákoníku). Z nového znění § 24 odst. 9 ZoPO již jasně vyplývá, že promlčecí doba regresního nároku začíná ČKP běžet den následující po dni, kdy poskytla poškozenému plnění z garančního fondu.¹¹⁰

---

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4183/2008
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1468/2007
Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1438/2007

¹⁰⁹ Promlčení proto nelze počítat od vzniku škodní události.

¹¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4724/2007

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo vytvořit ucelený přehled o regresních nárocích pojistitele v soukromoprávním pojištění, objasnit subjekty pojistných smluv a vztahy, které mezi nimi vznikají po pojistném plnění, popsat jednotlivé druhy regresů a jejich praktické použití v praxi. V předložené práci jsem se pokusila řešit otázku regresních nároků pojistitelů v obecné úpravě soukromoprávního pojištění a v pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel.

Během shromažďování podkladů k diplomové práci jsem nenašla žádný zdroj, kde by regresní nároky byly komplexně popsány a rozebrány v kontextu aktuální judikatury.

První část práce se zabývá regresními nároky dle zákona o pojistné smlouvě, včetně přechodu práva na pojistitele, má přispět k bližšímu vysvětlení regresních nároků pojištěncům i k prohloubení znalosti pojistitelů při uplatňování postihů. Cílem práce bylo uvedení do problematiky regresních nároků pojistitele. V úvodu se čtenář seznámil s účelem pojištění, subjekty pojištění a rozdíly mezi pojistným a odpovědnostním vztahem. V každé kapitole byl rozveden postup pojistitele od uplatnění nároku na pojistné plnění po samotné vymáhání regresního postihu, čtenář se tak seznámil s procesem, který probíhá ve vnitřní organizaci pojistitele.

Přínosem této diplomové práce je zpracování zvláštního regresního nároku pojistitele založeného zákonem o pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. V této části jsem zpracovala mé konkrétní poznatky z pojistné praxe, které jsem získala při své stáži v UNIQA pojišťovně, a.s. Zvláštní pozornost jsem věnovala hlavně jednotlivým důvodům postižního nároku pojistitele v povinném ručení vozidel. Snažila jsem se zejména podrobně vyložit důvody jednotlivých postihů na základě související judikatury soudů, odborných článků i jiných právních předpisů. V některých závažných otázkách zastávají autoři, nebo i Ústavní soud a Nejvyšší soud ČR rozdílná stanoviska. V práci jsem jejich názory srovnávala a pokusila se nabídnout řešení některých sporů.

Zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, převzal právní úpravu regresního nároku pojistitele z vyhlášky č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla. Důvody regresních nároků byly přesněji vymezeny, zpřísněna jejich výše (původně v některých méně závažných případech, jako např. porušení informační povinnosti pojištěného vůči pojistiteli, měl pojistitel regresní nárok jen ve výši poloviny vyplaceného pojistného plnění) a byl zaveden regresní nárok, který pojistiteli zakládá pouhé

odmítnutí řidiče vozidla podrobit se na výzvu příslušníka Policie České republiky zkoušce na přítomnost alkoholu, omamné nebo psychotropní látky nebo léku označeného zákazem řídit motorové vozidlo. Zákon nově rozděluje regresní nároky pojistitele podle osoby regresního věřitele, na postižní nároky vůči pojištěnému, pojistníkovi a provozovateli vozidla, pro každého stanoví samostatné důvody regresu. Některé důvody regresu jsou spojeny s podmínkou „ztížení možnosti řádného šetření pojistitele“, nikde ale zákon nevymezuje, co ztížení řádného šetření konkrétně znamená. Pojistitel u soudu neuspěje jen s tvrzením, že na základě chování pojištěného mu byla ztížena možnost řádného šetření, musí prokazovat, čím konkrétně mu bylo řádné šetření ztíženo, takové prokazování bývá obtížné. Dle mého názoru, by měli být důvody regresních nároků rozšířeny i na případy, kdy pojištěný řidič tvrdí, že alkoholický nápoj požil až po dopravní nehodě. Ust. § 47 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů stanoví účastníkům dopravní nehody povinnost zdržet se užití alkoholu, omamných a psychotropních látek po dopravní nehodě, za porušení této povinnosti se mi jeví jako vhodná sankce ve formě postižního nároku pojistitele, protože právě on je takovým tvrzením pojištěného finančně poškozen, pokud se soudnímu znalci nepodaří prokázat, že pojištěný řidič je ovlivněn alkoholem tak, že to neodpovídá tvrzení řidiče o množství a době požití alkoholu.

Část mé diplomové práce je věnována i podrobnému rozboru regresních nároků České kanceláře pojistitelů, která je v českém právním řádu relativně nová, vznikla na základě vstupu České republiky do Evropské Unie a její právní úprava je neustále dotvářena evropskými právními předpisy v souladu s tím, jak se rozvíjí ochrana poškozených při dopravních nehodách. Tato práce se zabývá otázkou, kdo je ve vztahu k regresnímu nároku České kanceláře pojistitelů osobou bez pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, a vysvětluje i další důvody postižního nároku České kanceláře pojistitelů.

Návrh nového občanského zákoníku shledávám velice přínosným i v problematice pojistného práva, neboť navrhovaná právní úprava by v nynějším znění měla odstranit nejčastější a nejvážnější sporné úpravy regresních nároků z povinného ručení a to otázku určení provozovatele vozidla, kde např. ustanovení § 2900 NOZ navrhuje zákonnou domněnku, dle které „Nelze-li provozovatele určit, platí, že jím je vlastník dopravního prostředku“.

Právě právní úprava regresních nároků pojistitele vůči pojištěnému je méně známou a zpracovávanou částí pojistného práva, přesto se domnívám, že jde o část důležitou, neboť jejím účelem je postihnout, potrestat skutečného škůdce tak, aby mohla být zachována alespoň relativní bezpečnost v silničním provozu. Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu

vozidla dává poškozeným právo uplatňovat nárok na náhradu škody přímo proti pojistiteli a pojistiteli zakazuje odmítnout takové pojistné plnění poskytnout. Regresní nárok je cesta, kterou dává zákonodárce pojistiteli, aby obnovil svou majetkovou rovnováhu.

Cílem mé diplomové práce bylo zmapovat, popsat a uceleně shrnout právní úpravu regresu v soukromoprávním pojištění. Věřím, že se mi stanoveného cíle podařilo dosáhnout a zároveň se mi podařilo podrobně se zorientovat v této právní problematice a pochopit širší souvislosti institutu regresního nároku jako takového.

Seznam použitých zkratek

OZ	občanský zákoník
OSŘ	občanský soudní řád
ZoPS	zákon o pojistné smlouvě
ZoPO	zákon o pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel
Povinné ručení	pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel

Seznam použitých zdrojů

Primární zdroje

- ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník I. § 1–459. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1373 s.
- ŠVESTKA, Jiří, SPÁČIL, Jiří, ŠKÁROVÁ, Marta, HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník II. § 460-880. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1374 – 2471 s.
- HOLUB, Milan a kol. *Občanský zákoník: komentář. Svazek 2*. 1. vydání. Praha: Linde, 2002. 739-1421 s.
- FIALA, Jiří, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník komentář I. díl. (§1 až 487)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009. 866 s.
- FIALA, Jiří, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník komentář II. díl. (§488 až 880)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009. 867 - 1618 s.
- KNAPP, Viktor, KNAPPOVÁ, Marta, ŠVESTKA a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek II*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: CODEX Bohemia, 1998. 493 s.
- ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan a kol. *Občanské právo hmotné. 2, díl třetí, Závazkové právo*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s., 2009. 552 s.
- KOPECKÝ, Zdeněk. *Občan a dopravní nehoda*. 1. vydání. Praha: PROSPEKTUM spol. s r.o., 1998. 200 s.
- ŠKOPOVÁ, Věra, KLAPAL, Jaroslav. *Pojištění a pojišťovnictví. 2. díl, Nové zákony o pojišťovnictví a předpisy související*. 1. vydání. Praha: Mirage Production Service, 1991. 154 s.
- ŠKOPOVÁ, Věra. *Pojistné právo*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997. 179 s.
- HRABEC, Milan, DEUTSCHMANN, Karel. *Likvidace pojistných událostí silničních vozidel*. 1. vydání. Praha: IBS expert s.r.o., 2004. 144 s.
- BUŠTA, Pavel, PŘIKRYL, Vladimír. *Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla: s komentářem a souvisejícími předpisy*. 3. aktualizované vydání. Praha: Venice Music Production, 2008. 162 s.
- KOPECKÝ, Karel. *Povinné ručení – otázky a odpovědi*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, spol. s r.o., 2002. 96 s.
- BUŠTA, Pavel, PŘIKRYL, Vladimír. *Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha: Eurotax, 2001. 93 s.
- SCHELLE, Karel. *Vývoj právní úpravy pojišťovnictví*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1994. 282 s.
- HOCHMAN, Josef, POKORNÝ, Milan. *Odpovědnost za škodu v právu občanském a pracovním*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Linde, 2008. 319 s.
- BOHMAN, Ludvík, DRYJOVÁ, Libuše, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 1. vydání. Praha: Linde, 2004. 381 s.
- BOHMAN, Ludvík, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Zákon o pojistné smlouvě: komentář*. 2. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2009. 335 s.
- KLAPÁČ, Jozef. *Zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel*. 1. vydání. Bratislava: VEDA, 1981. 288 s.
- ELIÁŠ, Karel a kol. *Občanský zákoník. Velký akademický komentář. Svazek II*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s. 2008. 1397-2639. s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Přehled judikatury ve věcech občanskoprávních závazkových vztahů*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2010. 1156 s.

- VAŠKE, Viktor. *Přehled judikatury ve věcech promlčení a prekluze v soukromém právu*. 1. vydání. Praha: ASPI. 2006. 347 s.
- ZÁRYBNICKÁ, Jana, SCHELLE, Dušen. *Pojištění odpovědnosti za škodu (historie a současnost)*. 1. vydání, Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. 220 s.
- ELIÁŠ, Karel. Obsah, způsob a rozsah náhrady škody v soukromém právu II. *Právní rádce*, 2008, č. 1, s. 4 – 9.
- HULVA, Tomáš. Právní úprava pojistné smlouvy podle zákona č.37/2004 Sb., o pojistné smlouvě (obecná ustanovení) - 1. část. *Právní rozhledy*, 2005, č. 6, s. 201 – 210.
- HULVA, Tomáš. Právní úprava pojistné smlouvy podle zákona č.37/2004 Sb., o pojistné smlouvě (zvláštní ustanovení) - 1. část. *Právní rozhledy*, 2005, č. 16, s. 582 – 591.
- HULVA, Tomáš. Právní úprava pojistné smlouvy podle zákona č.37/2004 Sb., o pojistné smlouvě (zvláštní ustanovení) - 2. část. *Právní rozhledy*, 2005, č. 17, s. 629 – 633.
- ZŮBEK, Jan. Postih jízdy pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky podle přestupkového zákona. *Bulletin advokacie*, 2008, č. 3, s. 34 – 39.
- BERAN, Tomáš. Havarijní pojištění versus povinné ručení. *Pojistný obzor*. 2006, č. 12. s. 10.
- BERAN, Tomáš. Některá plnění z garančního fondu České kanceláře pojistitelů. *Pojistný obzor*. 2007, č. 6. s. 13.
- BUKOVJAN, Petr. Odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou odcizením služebního vozidla. *Práce a mzda*, 2008, ročník 56, č. 3, s. 35 – 37.
- Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR č. 7/2006

Sekundární zdroje

- JEHLIČKA, Oldřich, ŠVESTKA, Jiří. *Občanský zákoník: komentář*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 1996. 888 s.
- JEHLIČKA, Oldřich, ŠKÁROVÁ, Marta, ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 5. vydání. Praha: C.H. Beck, 1999. 1237 s.
- JEHLIČKA, Oldřich, ŠKÁROVÁ, Marta, ŠVESTKA, Jiří. *Občanský zákoník: komentář*. 7. vydání. Praha: C.H. Beck, 2002. 1153 s.
- VELEBOVÁ, Eva. *Smluvní a zákonné pojištění*. 1. vydání. Praha: Linde, 1993. 237 s.
- HRADEC, Milan, KŘIVOHLÁVEK, Václav, ZÁRYBNICKÁ, Jana. *Pojištění a pojišťovnictví*. 1. vydání. Praha: VŠ FS, o.p.s., 2005. 216 s.
- BIČOVSKÝ, Jaroslav, HOLUB, Milan. *Náhrada škody v československém právním řádu*. 1. vydání. Praha: Panorama, 1981, 358 s.
- VESELÝ, Vilém. *Náhrada škody způsobené dopravními prostředky*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1952, 218 s.
- HARVÁNEK, Jaromír a kol. *Teorie práva*. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 501 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání, Praha: C. H. Beck, 2009. 1459 s.
- ČEŠKA, Zdeněk a kol. *Občanský zákoník, Komentář, I. díl*. 1. vydání. Praha: Panorama, 1987. 746 s.
- ČEŠKA, Zdeněk a kol. *Občanský zákoník, Komentář, II. díl*. 1. vydání. Praha: Panorama, 1987. 819 s.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. aktualizované vydání. Praha: Ekopress s.r.o., 2009. 224 s.

- PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2000. 378 s.
- BUREŠ, J., DRÁPAL, L., KRČMÁŘ, Z. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I. díl. 6. vydání. Praha: C.H.Beck, 2003. s. 297.
- LEITNER, M., LUKÁŠEK, V., KOPECKÝ, Z. *Zákon o provozu na pozemních komunikacích a předpisy prováděcí a související s komentářem*. 3. přepracované vydání. Praha: Linde, 2006. 230 s.
- CVRČEK, F., KOŘENSKÝ, J., NOVÁK, F. *Juristická a lingvistická analýza právních textů*. 1. vydání. Praha: Academia, 1999. 171 s.

Právní předpisy

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 131/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský zákoník a upravují některé další majetkové vztahy
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Všeobecný občanský zákoník (ABGB)
- říšský zákon č. 501/1917 ř.z., o pojistné smlouvě
- zákon č. 145/1934 Sb., o pojistné smlouvě
- zákon č. 189/1950 Sb., o pojistné smlouvě
- zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a změně některých předpisů
- zákon č. 185/1991 Sb., o pojišťovnictví
- zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
- zákon č. 198/1932 Sb., o dopravě motorovými vozidly
- zákon č. 81/1935 Sb., o jízdě motorovými vozidly
- zákon č. 56/1950 Sb., o provozu na cestách
- zákon č. 63/1951 Sb., o odpovědnosti za škody způsobené dopravními prostředky
- zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů
- zákon č. 12/1997 Sb., o bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů
- zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na silničních komunikacích
- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
- zákon č. 20/1966 Sb., zákon o péči o zdraví lidu
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami
- vyhláška č. 302/2001 Sb., o technických prohlídkách a měření emisí vozidel
- vyhláška č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
- vyhláška č. 123/1974 Sb., o pojistných podmínkách pro pojištění odpovědnosti za škody
- vyhláška č. 492/1991 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla

- vyhláška č. 197/1964 Sb., kterou se stanoví rozsah a podmínky zákonného pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorových vozidel
- vyhláška č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na silničních komunikacích
- vyhláška č. 205/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
- vyhláška č. 345/2002 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu, ve znění vyhlášky č. 65/2006 Sb.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/14/ES ze dne 11. května 2005
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové pojištění odpovědnosti 2008/0049 ze dne 16. 9. 2009

Judikatura

Judikatura Ústavního soudu ČR – Dostupné na <<http://nalus.usoud.cz>>

- usnesení Ústavního soud ze dne 15. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 51/95
- usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 29. 01. 2009, sp. zn. I. ÚS 3092/08
- usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 11. 3. 2008, sp. zn. III. ÚS 812/06
- usnesení Ústavního soud ČR ze dne 29. 07. 2010 III. ÚS 1758/10

Judikatura Nejvyššího soudu ČR – Dostupné na <www.nsoud.cz>

- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 7. června 2000, sp. zn. 25 Cdo 1094/98
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 12. 2007, sp. zn. 25 Cdo 113/2006
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 32 Odo 1296/2004
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. 10. 2001, sp. zn. 25 Cdo 2599/1999
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 1. 2003, sp. zn. 25 Cdo 475/2001
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 10. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2892/2000
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4331/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR publikovaný pod značkou R 24/1976
- usnesení Nejvyššího soud ČR ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 1396/2005
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 2. 2004, sp. zn. 29 Odo 667/2003
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. ledna 2007, sp. zn. 32 Odo 650/2005
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 7. 2000, sp. zn. 25 Cdo 305/2000
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 9. 2005, sp. zn. 32 Odo 473/2004
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. června 2007, sp. zn. 30 Cdo 885/2006
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. listopadu 2000, sp. zn. 29 Cdo 2941/1999
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. dubna 2008, sp. zn. 25 Cdo 799/2006
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4321/2008
- rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2563/2005
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 8. 2008, sp. zn. 25 Cdo 2871/2007
- rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 26. 11. 2009, sp. zn. 25 Cdo 968/2008
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. listopadu 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006
- rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 13. 11. 2008, sp. zn. 21 Cdo 2958/2007
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. května 2009, sp. zn. 25 Cdo 1772/2007
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. prosince 2007, sp. zn. 30 Cdo 2863/2006
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 3. 2007, sp. zn. 32 Odo 1397/2005
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. ledna 2010, sp. zn. 25 Cdo 4585/2007

- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 10. 2006, sp. zn. 32 Odo 906/2005
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 9. 2010, sp. zn. 23 Cdo 3349/2009
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 10. 2010, sp. zn. 23 Cdo 961/2009
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 4. 2010, sp. zn. 25 Cdo 1791/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 7. 2007, sp. zn. 32 Odo 1471/2005
- rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 27. 9. 1977, publikovaný pod č. 29/1979
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 1. července 2008, sp. zn. 25 Cdo 990/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. dubna 2010, sp. zn. 25 Cdo 931/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. října 2003, sp. zn. 25 Cdo 214/2002
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 1. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2157/2004
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. ledna 2008, sp. zn. 32 Cdo 2837/2007
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. března 2008, sp. zn. 25 Cdo 1778/2007
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2821/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3964/2008
- rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3360/2007
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. září 2009, sp. zn. 25 Cdo 1438/2007
- usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 25 Cdo 4183/2008
- rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1468/2007
- rozsudek Nejvyššího soud ČR ze dne 27. 1. 2010, sp. zn. 25 Cdo 4724/2007

Judikatura Nejvyššího správního soudu ČR – Dostupné na

<<http://www.nssoud.cz/main2Col.aspx?cls=AnonymizovaneZneniList&menu=188>>

- rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 24. 6. 2008, č.j. 8 As 11/2007

Internetové zdroje

- www.pravnipredpisy.cz
- www.cap
- www.cak
- www.aspi.cz
- www.beck-online.cz
- Důvodová zpráva k Návrhu nového občanského zákoníku. Citováno dne 11. května 2011. Dostupné na
<http://obcanskyzakonik.justice.cz/tinymcestorage/files/Duvodova%20zprava%20OZ_ver_2010.pdf>

Abstrakt

Cílem této diplomové práce bylo vytvořit ucelený přehled o regresních nárocích pojistitele v soukromoprávním pojištění, objasnit subjekty pojistných smluv a vztahy, které mezi nimi vznikají po pojistném plnění, popsat jednotlivé druhy regresů a jejich praktické použití v praxi. V předložené práci jsem se pokusila řešit otázku regresních nároků pojistitelů v obecné úpravě soukromoprávního pojištění a v pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel. Regresní nároky nepatří a ani v minulosti nepatřily mezi instituty, které by stály v popředí zájmu právní vědy. Stávající právní úprava, obsažená v různých právních předpisech, je místy nedostatečná a vybízí k právnímu výkladu. Tato práce je zaměřená na právní základ regresních nároků v občanském zákoníku a jejich specifika v zákoně o pojistné smlouvě a zákoně o pojištění odpovědnosti z provozu vozidel.

The Abstract

The aim of this diploma thesis was to create a comprehensive overview of regression insurer claims in private insurance, insurance contracts clarify entities and relations between them arise after the insured event, describe the different types of recoveries and their practical application in practice. In the presented work, I tried to address the issue of regression in the insurers' claims the general arrangements for private insurance and liability insurance of motor vehicles. Regression is not, nor claims in the past did not belong among the institutes, which were at the forefront of legal science. Existing legislation contained in various legislation, it is sometimes insufficient and calls for legal interpretation. This work is focused on the legal basis for claims of regression in the Civil Code and the specifics in the law of insurance contract law and liability insurance of vehicles.

Klíčová slova

- regresní nárok,
- solidární závazky,
- subrogace,
- pojistná smlouva,
- pojistitel,
- pojištěný,
- povinné ručení,
- jízda pod vlivem alkoholu,
- Česká kancelář pojistitelů.

Key words

- regression claim,
- solidarity obligation,
- jointly and severally,
- subrogation,
- insurance contract,
- liability,
- shared responsibility,
- liability insurance of vehicles
- driving under the influence of alcohol,
- Czech Insurers Bureau.